

**2005 - Evaluering af
Urbanprogrammet**

August 2005

EPINION
MANAGEMENT ■ ANALYSE

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indholdsfortegnelse	1
Conclusions	3
The Majority of Project Specific Targets are Realized.....	3
´Dynamism´ and rising Participation in Spare Time and Cultural Life	5
Contributions to the Lissabon Strategy	6
Recommendations	7
Konklusioner	9
Flertallet af projektspecifikke målsætninger indfries.....	9
Udvikling på trods	10
”Dynamik” og tiltagende deltagelse i fritids og kultur-livet	11
Omkostningseffektivitet.....	11
Bidrag til Lissabon-strategien	12
Anbefalinger	13
Urbanprogrammet	15
Oversigt over prioriteter og foranstaltninger	15
2005 – evaluering	16
Opfølgning på anbefalinger fra 2003 evalueringen.....	16
Disponering, metode og kilder	16
Informationsaktiviteter	18
Tydeliggørelse af programmets eksistens.....	18
Mediedækning	19
Samlet vurdering af informationsaktiviteter.....	20
Reglernes tydeliggørelse for potentielle og endelige støttemodtagere	21
Offentlighedens bevidsthed om strukturfondenes aktiviteter som	21
Kendskab til finansiering af Urbanprogrammet.....	24
Borgernes kendskab til informationsmateriale.....	26
Delkonklusion: Intensiveret informationsindsats med god effekt.....	28
Anbefalinger	29

Output og resultater i forhold til programmets specifikke mål 30

Fra 12 til 46 projekter 30
Delkonklusion: Betydelig fremgang i projektflow og mål- opfyldelse..... 37
Besværligheder med prioritet 1: Kompetencer og jobs 37
Yderligere programeffekter og sideeffekter 38
Anbefalinger 38

Programmets virkning og "GLOBAL" målopfyldelse..... 39

Områdets udvikling beskrevet via registeranalyse 39
Konsekvenser af fra og tilflytning 46
Kriminalitet 47
Målopfyldelse vurderet i relation til globale indikatorer 51
Delkonklusion 52
Anbefalinger 53

Borgerinddragelse og tilfredshed 54

Ændringer i kendskab til og opfattelse af programmet fra 2003-2005..... 54
"Sekretariatet har skabt et lokalt netværk..." 55
Borgernes vurdering af området 55
Mere dynamik i området de sidste 5 år 57
Højere fritidsaktivitet 59
Empowerment i området baseret på involverede borgere og andre aktører 60
Anbefalinger fra borgere og andre aktører 62
Absolut flest projektdeltagere er med via personlig kontakt 64
Unge i empowerment 65
Delkonklusion 67

Evalueringsrapporten er udarbejdet af Epinion A/S for Erhvervs- og Byggestyrelsen og med medfinansiering fra EU's regionalfond. Evaluatør bærer ansvaret for rapportens konklusioner og anbefalinger.

CONCLUSIONS

Since 2003 the Urban programme has undergone notable changes for the better. The majorities of the projects that at that time were either established or in the pipeline have now been launched and more have joined them. This gives results on several dimensions:

First of all, every fourth citizen in the area now knows the Urban programme, and every second knows one or more projects that have been launched by virtue of the programme. Every tenth citizen has participated in one or more of the programme's activities or projects and has predominantly evaluated them positively.

The positive evaluation of the programme among the citizens was also found among local players, project managers and others involved in the projects. Here the critical but constructive attitude from 2003 has now in 2005 turned positive.

The positive development in awareness and evaluation is founded in several circumstances. Firstly, an intensified information effort has put the Urban programme on the agenda in the area. But more important yet to the positive development has been the success of turning around the initial exceedingly top-down oriented programme structure.

The programme and project development has also influenced the indicators of the programmes objectives.

The Majority of Project Specific Targets are Realized

The mood has changed as the area has noticed launching of projects and activities and an increased project flow. Added to this, the secretariat of the Urban programme has received much praise for competent and creative guidance, as they also did in 2003, not least in connection to project set-ups.

The development has also put its clear marks on the project specific indicators.

The Urban programme has realized (or will with the launched projects be able to realize) effects that goes beyond the outlined targets for the 9 objectives of the programme.

In the case of 11 programme objectives it is assessed that the Urban programme has realized (or will with the launched projects be able to realize) effects that meets the set out targets.

In the case of 1 programme objective effects that meet the set out targets have not been realized, but it is assessed that the programme can reach the targets by taking new measures.

In the case of 3 programme objectives effects that meet the set up targets have not been realized and are not expected to do so. It is assessed that the causes primarily lie beyond the scope of the programme.

The problems with fulfilment of objectives are found in measure 1.1.: a growth-oriented business development and a tolerant labour market, and partially in measure 1.2.: a general improvement in IT skills. The pro-

gramme has fulfilled a number of targets in this field, and cases with obvious problems with achieving targets are often founded in causes that lie outside the scope of the programme. The latest years immense state and municipal focus on job training, job activation et cetera has apparently meant, that there are only few citizens in the area who realistically can enter the employment-oriented projects of the programme as orchestrated. Those who would be able to enter are engaged in other efforts.

The project-specific development is as a whole supposed to be evaluated positively. This results from and is particularly visible in the development within the areas of culture and spare time and the citizen-involving activities, which have promoted and strengthened the enterprise and the citizens' belief in the future of the area et cetera. It is also important to mention that many projects have had the quality and innovative energy to include the youth of the area – comprising especially youth of other ethnic origin – in activities which have favourably strengthened their social platform. These tendencies are also reflected in the global indicators.

Development in spite of Difficulties

Overall the global (project-oriented figures) indicators show that the heavy labour market field doesn't provide the results that had been hoped for. This comprises the ambitions of the Urban programme and in particular the assembled state and municipal initiatives and efforts within the fields of labour and employment. There is not identified any general changes in the socio-economic condition of the area.

But the apparent standstill in relation to the socio-economic characteristics of the Urban area should be assessed in the light of the fact that the area is burdened by a 'negative employment effect' and a 'negative income effect'. The tendency is not dramatic but solid: rising income and level of employment entails change of address.

Added to this is employment per cent for refugees and immigrants has increased from 29 % to 31,2 % - of this work force – in the period 2000-2004. This rise in employment for refugees and immigrants in the workforce is also found in Århus Municipality, but not as markedly in the rest of the country. Hence there has been an increased luck with employment of refugees and immigrants who are in the workforce.

The number of citizens with other ethnic origin than Danish has concurrently increased with 5 % since 1999 (in terms of the ethnic origin net contribution has not been looked into).

Assessed optimistically, migration neutrality would have entailed a realization of the programme objective to increase the level of employment with 3 per cent per year.

At the same time it should be noticed that during a time period of four years a level of moving in and out of 40 % was found for the overall number of residents. The migrating citizens, both the one moving in and out, are to a greater extent that the residents characterized by being wage-earners, self-employed or students. The migration tendency is obvious: citizens outside the labour market and educational system are 'residents' - the others move in and out again when the income rises.

The difficulties of the Urban programme with recruiting citizens ready for the labour market to the projects (they are often engaged by municipal or outsourced initiatives) are confirmed by statistical information. The level of unemployment is unchanged, but the number of persons affected by unemployment and/or labour market measures has increased dramatically

A positive development can be traced in relation to creation of more than 20 businesses. The number of employed in these businesses and their longevity is yet not established.

Finally it should be noticed that the general level of education in the area is – if not dramatically then still – increasing.

‘Dynamism’ and rising Participation in Spare Time and Cultural Life

On the plus side are also the positive developments and tendencies that – with the exception in regard to person dangerous crime – depict themselves within the area of crime. The causes can possibly be found in the presence of more alternative spare time opportunities for kids and young people:

A general increase in the citizens’ and their children’s participation in organised and unorganised spare time and cultural activities can be determined via several sources.

Despite the fact that the area’s overall socio-economic situation has not changed in a positive or negative direction within the last four years, a trend in the direction of optimism can be traced in the population.

According to representative interviews with the citizens in the area it is assessed that the future of the area looks brighter now than five years ago - both for themselves and for the kids and young people of the area. This is confirmed by central players who have noticed a greater intensity and enterprise. According to them more dynamism and especially many more activities for young people have appeared. The tendency is confirmed among young people who have participated in the projects of the Urban programme.

Cost Effectiveness

The efficiency has increased significantly within the last 3 years. This applies for both the number of launched projects, the output of the projects and the measurable outcome of both project specific and global indicators. The efficiency is high measured against the Urban programme’s own success criteria. Concerning cost effectiveness, it is obviously difficult to determine whether one could have obtained better results with the gathered funding if the money had been used differently, for example on other initiatives or if the capital had been distributed in a different way. Our assessment is that the total strategy results in a value creation that lies significantly above the measurable indicators. Included in the increase is also the great value it has for Århus Municipality, the players of the area, associations, businesses, citizens and so on, that there has been put a unified focus on efforts in the area, that ambitions are created on behalf of the area, that the efforts are better coordinated and that experiences with the efforts

are collected, measured and evaluated. These are values that as a whole are difficult to overestimate the significance of.

Contributions to the Lissabon Strategy

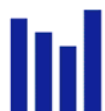
Briefly, the contributions of the Urban programme to the Lissabon Strategy will be commented.

The Lissabon Strategy refers to a strategy that the European Council passed in 2000 to promote growth and employment in EU. The strategy is distributed on three dimensions which in interplay will result in attainment of the overall objective:

- An economic dimension which among other factors include targets concerning fiscal policy, performance, competitive position, entrepreneurial culture and business policy, the single market, education and IT. This dimension involves a pact of stability and growth which increases the importance of structure policy.
- A social dimension which among other factors comprises targets about employment, equality, social protection and lifelong education.
- An environmental dimension with targets for EU and the rest of the world.

These dimensions constitute the basis for the writing of a report in advance of an annual summit, where the progresses in the prioritized fields are assessed for each member state.

The Urban programme contributes with positive fulfilment of the objectives to all three dimensions. On the economic dimension this applies especially in the form of set-up and stimulation of entrepreneurial culture, education and IT development. On the social dimension the programme contributes with employment efforts, equality (special projects/associations/ activities for women), social protection in the form of citizen involvement, empowerment, crime prevention et cetera. The environmental contribution is exemplified in for example the programme's project 'Hasle Bakkelandskab'.

RECOMMENDATIONS

The majority of the financial means have now been made arrangements for hence making fundamental changes in the programme impossible. However, should the opportunity arise then there would actually be no reason for changes. Rather on the contrary. The Urban programme is by and large on its way to attaining its targets.

In 2003 it was clarified that the fundamental strategy – with individual adjustments with regard to priorities – should continually be pursued. This was wished by both Århus Municipality, the people responsible for the programme and the citizens in the area. This recommendation also applies in 2005.

To this should be added the recommendations that were displayed in 2003 and were pursued to a very large extent.

If the ambitions of carrying out all the targets for all 6 measure fields are intact then the priority of the focus of program phases for the last 2.5 years program are:

- Retention of the effort level of information activities with adjustment in direction of more direct and individual communication.
- Strengthened oral and direct personal communication with refugees and immigrants with low or no education. The majority of citizens involved in projects are recruited via personal approach.
- Focus particularly on measure 1.1.: a growth-oriented business development and a tolerant labour market.
- Since a number of the statement of problems that are connected with the specific fulfilment of objectives for measure 1.1. are assessed primarily to lie beyond the scope of the programme, a downgrade of some of the specific objectives may be appropriate.
- But since measure 1.1. by citizens as well as municipal authorities, EU and other players is perceived as very significant it is recommended that any downgrade is followed by a strengthening of other initiatives, which can result in an improvement of the employment situation in the Urban area in the longer term: a dialogic strengthening that can be connected to the state and municipal efforts. Initiatives could be a sharpening of focus on guidance and advice structures: labour market guidance, entrepreneurial culture, educational guidance, exposing barriers and much more.
- The positive tendencies for the development in employment figures for refugees and immigrants in the Urban area as well as in Århus Municipality seems to support the recommendations for a strengthened corporation – and not competition – regarding the citizens in the area who are ready to enter the labour market. Next step is to expand the labour force.
- The established project objectives in the other measure fields are basically merely to be maintained

- The positive atmosphere, the increasing activity, the dynamism and the citizens' – including the young people's – increasing commitment are still to be supported with all available means. The experiences that the Urban programme has made concerning citizen involvement and support of local initiative are to be passed on to other players before the programme ends.

KONKLUSIONER

Siden 2003 har Urbanprogrammet gennemgået bemærkelsesværdige forandringer til det bedre. De projekter, som på daværende tidspunkt var etablerede eller lå i pipeline, er for flertallets vedkommende søsat og flere er kommet til. Det viser resultater i flere dimensioner:

For det første kender nu hver fjerde borger i området til Urbanprogrammet, og hver anden borger kender et eller flere projekter, som er iværksat i kraft af programmet. Hver tiende borger har deltaget i en eller flere af programmets aktiviteter eller projekter og har i langt overvejende grad vurderet dem positivt.

Den positive vurdering af programmet blandt borgerne genfandt vi hos lokale aktører, projektledere og andre projektinvolverede. Her er en kritisk men konstruktiv holdning fra 2003, nu, i 2005, vendt til positiv.

Den positive udvikling i kendskabet og vurderingen skyldes flere forhold. For det første en intensiveret informationsindsats der har sat Urbanprogrammet på dagsordenen i området. Men vigtigere endnu skyldes den positive udvikling, at det er lykket at vende den indledningsvist meget top-down orienterede programstruktur.

Program og projektudviklingen har også smittet af på indikatorer for programmets målsætninger

Flertallet af projektspecifikke målsætninger indfries

Efterhånden som området har bemærket projektåbningerne og aktiviteterne og i takt med et tiltagende projektflow, er stemningen vendt. Hertil kommer at Urbanprogrammets sekretariat, i øvrigt som i 2003, ikke mindst i projektoprettelsessammenhænge, har høstet megen ros for kompetent og kreativ vejledning.

Udviklingen har da også sat sine tydelige spor på de projektspecifikke indikatorer.

Urbanprogrammet har opnået (eller vil med de iværksatte projekter kunne opnå) effekter der rækker ud over de opstillede målsætninger for 9 programmåls vedkommende.

For 11 programmåls vedkommende vurderes det, at Urbanprogrammet har opnået (eller vil med de iværksatte projekter kunne opnå) effekter, der indfrier de opstillede målsætninger.

For 1 programmåls vedkommende har man ikke opnået effekter, der indfrier de opstillede mål, men det vurderes, at programmet ved nye tiltag vil kunne nå dem.

For 3 programmåls vedkommende har man ikke opnået effekter, der indfrier de opstillede målsætninger, og det forventes ikke at programmet kan nå dem. Årsagerne vurderes dog hovedsageligt at ligge uden for programmets rækkevidde.

Problemerne med målindfrielse findes i foranstaltning 1.1.: En vækstorienteret erhvervsudvikling og et rummeligt arbejdsmarked og delvist i foranstaltning 1.2.: Et generelt IT-kompetenceløft. Programmet har indfriet en

række målsætninger på dette område, og der hvor der er tydelige problemer med målopfyldelse, skyldes dette i flere sammenhænge årsager uden for programmets rækkevidde. De seneste års statslige indsats og især Århus Kommunes særlige fokus på jobtræning, aktivering mv. har angiveligt betydet, at der kun er få borgere i området, som realistisk set kan indtræde i Urbanprogrammets beskæftigelsesrettede projekter, sådan som de er tilrettelagt. De borgere der er tilstrækkeligt arbejdsmarkedspare til de indsatstyper som var planlagt under programmets foranstaltning 1.1 er således optaget til anden indsatsside. Foranstaltningen var ikke målrettet gruppen af borgere i området med lav eller ingen arbejdsmarkedsparethed. For den gruppe kræves anderledes indsatstyper.

Samlet set skal den projektspecifikke udvikling vurderes positivt. Dette skyldes og slår igennem på især udviklingen på fritids- og kulturområdet og de borgerinddragende aktiviteter, der har fremmet og styrket virkelysten og borgernes tro på områdets fremtid etc. Herunder skal det også nævnes, at mange projekter har haft kvalitet og innovativ energi til at inddrage områdets unge – herunder især unge af anden etnisk herkomst – i aktiviteter, der har styrket deres sociale platforme i gunstig retning. Disse tendenser afspejler sig også i de globale indikatorer.

Udvikling på trods

Det slår overordnet igennem på de globale (projektoverordnede tal) indikatorer, at det tunge arbejdsmarkedsområde ikke viser de resultater, man havde håbet. Det gælder Urbanprogrammets ambitioner og i særdeleshed de samlede statslige og kommunale tiltag og indsatser på arbejdsmarkeds og beskæftigelsesområdet. Der spores ingen overordnede ændringer i områdets socioøkonomiske tilstand.

Men den tilsyneladende stilstand mht. urbanområdets socioøkonomiske karakteristika bør vurderes i lyset af, at området belastes af en "negativ beskæftigelseseffekt" og en "negativ indkomsteffekt". Tendensen er ikke dramatisk men solid: Stigende indkomst og beskæftigelsesgrad medfører fraflytning.

Hertil kommer, at arbejdsløshedsprocenten for flygtninge og indvandrere er faldet fra 24,3 % til 20,4 %. Beskæftigelsesprocenten for flygtninge og indvandrere i perioden 2000 – 2004 er steget fra 29,0 % til 31,2 % af population af 16-66årige flygtninge & indvandrere i området. Desuden kan en markant stigning i antallet af flygtninge & indvandrere i beskæftigelsesforanstaltninger konstateres. Tendensen i beskæftigelsen og i beskæftigelsesindsatsen for flygtninge indvandrere kan genfindes for Århus Kommune, men ikke så markant for resten af landet. De flygtninge indvandrere der er i arbejdsstyrken, har man altså tiltagende held med at få i beskæftigelse.

Antallet af borgere med anden etnisk herkomst end dansk er samtidigt steget med 5 % siden 1999. (Det etnisk herkomstsmæssige nettobidrag er ikke undersøgt)

Vurderet optimistisk ville en migrationsmæssig neutralitet have medført en opnåelse af programmålet om, at øge beskæftigelsesgraden med 3 % pr. år.

Det skal samtidigt bemærkes, at der over fire år kunne konstateres en ud- og indflytningsgrad på 40 % af det samlede beboertal. De migrerende borgere, såvel mht. ind og udflytning, karakteriseres i højere grad end de fastboende ved at være lønmodtagere, selvstændige eller under uddannelse. Den migrationsmæssige tendens er tydelig: Borgere uden for arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet er "fastboende"; de andre flytter ind og ud igen, når indkomsten stiger.

Urbanprogrammets vanskeligheder med at rekruttere arbejdsmarkedsparete borgere til projekterne (de er ofte engagerede af kommunale eller udliciterede initiativer) bekræftes af statistiske oplysninger. Ledighedsgraden er uændret, men antal berørte af ledighed eller/og arbejdsmarkedsforanstaltninger er steget relativt dramatisk.

En positiv udvikling spores i sammenhæng med flere end 20 virksomhedsoprettelser. Antal beskæftigede heri og deres levedygtighed er dog ikke klarlagt.

Endelig bør det bemærkes, at det generelle uddannelsesniveau i området er – om end ikke dramatisk så dog – stigende.

"Dynamik" og tiltagende deltagelse i fritids og kulturlivet

På plussiden hører også de positive udviklinger og tendenser, der - dog med undtagelser mht. personfarlig kriminalitet - tegner sig på kriminalitetsområdet. Årsagerne kan muligvis findes i ankomsten af flere alternative fritidstilbud til børn og unge:

Via flere kilder kan en generel stigning i borgernes og deres børns deltagelse i organiserede og uorganiserede fritids og kulturaktiviteter konstateres.

På trods af at områdets overordnede socioøkonomiske situation ikke har ændret sig inden for de sidste 4 år, hverken i positiv eller negativ retning, kan en trend i retning af optimisme spores i befolkningen.

Ifølge repræsentative interviews med borgerne i området, vurderes det, at områdets fremtid tegner sig lysere nu end for fem år siden. Både for dem selv og for områdets børn og unge. Dette bekræftes af centrale aktører, der har bemærket en større intensitet og virkelyst. Ifølge dem er der kommet mere dynamik og især mange flere aktiviteter for unge. En tendens der bekræftes blandt de unge, der har medvirket i Urbanprogrammets projekter.

Omkostningseffektivitet

Effektiviteten er tiltaget betydeligt indenfor de sidste 3 år. Dette gælder såvel antallet af iværksatte projekter, projekternes output og det målelige outcome på såvel projektspecifikke som globale indikatorer. Målt på Urbanprogrammets egne succeskriterier er effektiviteten høj. For så vidt angår omkostningseffektivitet er regnestykket selvsagt svært at gøre op, hvis krone til krone princippet skal anvendes logisk i spørgsmålet om, hvorvidt man kunne have fået mere for de samlede midler, hvis de havde været anvendt anderledes. Vores vurdering er, at den samlede strategi medfører en værditilvækst, der ligger væsentligt over de målelige indikatorer. Med i til-

væksten hører således også den store værdi, det har for Århus Kommune, områdets aktører, foreninger, erhvervsliv, borgere osv., at der er sat samlet fokus på indsatser i området, at der skabes ambitioner på vegne af området, at indsatserne koordineres bedre og at erfaringerne med indsatserne opsamles, måles og evalueres. Værdier som samlet set er svære at overvurdere betydningen af.

Bidrag til Lissabon-strategien

Ganske kort skal Urbanprogrammets bidrag til Lissabon strategien også kommenteres

Lissabon-strategien henviser til, at Det Europæiske Råd i 2000 vedtog en strategi til fremme af vækst og beskæftigelse i EU. Strategien er fordelt på tre dimensioner, der i samspil skal føre til opnåelse af det overordnede mål:

- En økonomisk dimension der blandt andet indeholder målsætninger om finanspolitisk holdbarhed, konkurrenceevne, iværksætterkultur og erhvervs politik, det indre marked, uddannelse og IT. Denne dimension indebærer en stabilitets- og vækstpagt, hvilket øger betydningen af strukturpolitik.
- En social dimension der blandt andet omfatter målsætninger om beskæftigelse, ligestilling, social beskyttelse og livslang uddannelse.
- En miljømæssig dimension med målsætninger for EU såvel som globalt.

Disse dimensioner danner grundlag for udarbejdelsen af en rapport forud for et årligt topmøde, hvori hvert enkelt medlemslands fremskridt indenfor de prioriterede områder vurderes.

Urbanprogrammet bidrager med programmålenes indfrielse positivt til alle tre dimensioner. På den økonomiske dimension gælder det særligt bidrag i form af oprettelse og stimulering af iværksætterkultur, uddannelse og IT udvikling. På den sociale dimension bidrages med beskæftigelsesindsatser, ligestilling (særlige projekter/foreninger/aktiviteter for kvinder), social beskyttelse i form af borgerinddragelse, empowerment, kriminalitetsforebyggelse mv. Det miljømæssige bidrag eksemplificeres f.eks. i programmets projekt "Hasle bakkelandskab".

ANBEFALINGER

Langt hovedparten af økonomiske midler er nu disponerede, hvorfor grundlæggende programjusteringer er uden for rækkevidde. I givet fald ville der heller ikke have været grund til det. Snarere tværtimod. Urbanprogrammet er på sporet af sine målsætninger; godt og vel endda.

I 2003 blev det afklaret, at den grundlæggende strategi – med enkelte prioritetsmæssige justeringer - fortsat skulle forfølges. Dette var både ønsket af Kommissionen, Århus Kommune, de programansvarlige og borgerne i området. Denne anbefaling gælder også i 2005.

Hertil kommer, at de anbefalinger som i 2003 blev fremlagt er blevet forfulgt i meget stor udstrækning.

Hvis ambitionerne om at følge alle målsætningerne helt til dørs for alle 6 foranstaltningsområder er intakte, ligger prioriteringen af de sidste 2,5 års programfaseres fokus relativt lige for:

- Fastholdelse af informationsaktiviteternes indsatsniveau med justering i retning af mere direkte og individuel kommunikation.
- Styrket mundtlig og direkte personlig kommunikation med flygtninge og indvandrere med lav eller ingen uddannelse. Langt hovedparten af projektinvolverede borgere er rekrutteret via personlig henvendelser.
- Fokuser især på foranstaltning 1.1: En vækstorienteret erhvervsudvikling og et rummeligt arbejdsmarked.
- Da en række af de problemstillinger der er forbundet med den specifikke målopnåelse for foranstaltning 1.1. vurderes hovedsageligt at ligge uden for programmets rækkevidde, kan en nedjustering af nogle af de specifikke mål muligvis være hensigtsmæssig.
- Men da foranstaltningsområdet 1.1. af såvel borgere som kommunale, EU og andre aktører opfattes som meget væsentligt, anbefales det, at en eventuel nedjustering følges op af en styrkelse af andre initiativer, der kan medføre en forbedring af beskæftigelsessituationen i Urbanområdet på længere sigt: En dialogisk styrkelse, der kan tilkøbes den statslige og kommunale indsats. Initiativerne kunne være en større fokusering på vejlednings og rådgivningsstrukturer, arbejdsmarkedsvejledning, iværksætterkulturer, uddannelsesvejledning, barriereafdækninger og meget andet.
- De positive tendenser for udviklingen i beskæftigelsestal for flygtninge og indvandrere i arbejdsstyrken, såvel for Urbanområdet som for Århus Kommune, synes at understøtte anbefalinger om en styrkelse af samarbejdet – og ikke konkurrence - om de arbejdsmarkedsparate borgere i området. Næste skridt er udvide arbejdsstyrken.
- På de andre foranstaltningsområder skal de etablerede projektmål i hovedtræk blot fastholdes.

- Den positive stemning, den tiltagende aktivitet, dynamikken og borgernes – herunder de unges – tiltagende engagement skal stadig understøttes med alle til rådighed stående midler. De erfaringer som Urbanprogrammet har gjort mht. borgerinddragelse og understøttelse af lokalt initiativ skal videreleveres til andre aktører inden programmet afsluttes.

URBANPROGRAMMET

I Danmark dækker URBAN-II, herefter Urbanprogrammet, Gellerup, Hasle og Herredsvang, der er boligområder med tilsammen 20.331 indbyggere (pr. 1. januar 2000). Det officielle start- og sluttidspunkt for programperioden er ifølge Erhvervs og Byggestyrelsen 22. november 2000 til 31. december 2008. I denne periode bevilger EU's URBAN-II program knap 40 millioner kr. til området, og hertil lægges så den medfinansiering, som Århus Kommune har forpligtet sig til at tilvejebringe som lokal medfinansiering. Det betyder, at området i alt i løbet af programperioden tilføres ca. 85 millioner kr. Den overordnede målsætning for Urbanprogrammet er:

"At få skabt et blivende bæredygtigt og velfungerende byområde, hvor selvhjulpethed tillægges betydelig vægt, og hvor blandt andet nye former for borgerinddragelse og den etniske mangfoldighed er et væsentligt bidrag til nytænkning og kreativitet.

Det er især målsætningen for byområdet at sætte fokus på bæredygtighed i en økonomisk og en socialkulturel forstand. Herunder er målsætningen gennem lokale partnerskaber at styrke de sociale, kulturelle og beskæftigelsesmæssige kontakter - kontakter mellem borgere og mellem virksomheder og borgere ved etablering af aktiviteter, der fremmer kendskab, samvær og fællesskab. Endvidere bør der arbejdes for en højere grad af samhørighed med naboområderne - en samhørighed med de tilgrænsende parcelhuskvarterer og de nærliggende erhvervsområder samt en integration med den grønne hovedstruktur."

Oversigt over prioriteter og foranstaltninger

Prioritet 1: Kompetencer og jobs	Prioritet 2: Oprustning af sociale og organisatoriske ressourcer	Prioritet 3: Integration gennem kultur og fritid	Prioritet 4: Teknisk assistance
Foranstaltning 1.1.: En vækstorienteret erhvervsudvikling og et rummeligt arbejdsmarked	Foranstaltning 2.1.: Forebyggelse og reduktion af kriminalitets- og misbrugsproblemer	Foranstaltning 3.1.: Fritid og kultur som integrationsfremmende og forebyggende aktiviteter	Foranstaltning 4.1.: Ledelse og drift
Foranstaltning 1.2.: Et generelt IT-kompetenceløft	Foranstaltning 2.2.: Aktiviteter der fremmer nye former for borgerinddragelse, ansvar, fællesskab og selvorganisering	Foranstaltning 3.2.: En opprioritering af de grønne rekreative muligheder	Foranstaltning 4.2.: Information, evaluering, analyse, seminarer m.v.
Budgetvolumen: 22,2 mio. kr. / 2.966.448 euro	Budgetvolumen: 21,1 mio. kr. / 2.818.788 euro	Budgetvolumen: 42,3 mio. kr. / 5.637.590 euro	Budgetvolumen: 4,6 mio. kr. / 608.482 euro

2005 – EVALUERING

2005-evalueringen af Urbanprogrammet skal, som 2003-evalueringen, opfattes som et redskab til at sikre Urbanprogrammet det bedst mulige forløb til glæde for alle involverede parter: Borgere, erhvervsliv, institutioner mfl. i overensstemmelse med de målsætninger, som gælder for programmet.

Desuden skal evalueringen bidrage til at forbedre fremtidige indsatser og programtilrettelæggelser.

2005 evalueringen er en naturlig opfølgning og tilbygning til den evaluering der blev udarbejdet i 2003.

2005 – evalueringen følger nu mere systematisk op på de kvantitative målsætninger som blev opstillet ved programmets begyndelse og kommenteret og vurderet i 2003.

Selvom hovedvægten i denne evaluering således er lagt på kvantitative mål, har evalueringen også fokuseret på udvalgte processuelle problemstillinger og har søgt at præsentere nyttig viden til brug i programmets afsluttende faser.

Opfølgning på anbefalinger fra 2003 evalueringen

I 2003 evalueringen fremlagdes en række anbefalinger. I denne rapportering af 2005 – evalueringen følges der op på anbefalingerne. Opfølgningen vil ske som en integreret del rapporteringen. Af logiske grunde kan der ikke følges systematisk op på anbefalinger inden for programområder, som ikke har været genstand for 2005–evalueringens undersøgelser. Dette forhold vurderes dog at være af uvæsentlig betydning for en samlet vurdering.

DISPONERING, METODE OG KILDER

Opgavens relative kompleksitet såvel mht. typer af data, der skulle indsamles som mht. problemstillinger der skulle afdækkes, stillede krav om anvendelse af flere forskellige indsamlingsmetoder. Metoderne har samlet søgt at sikre en optimal afdækning af den stillede evalueringsopgave.

Rapporten følger i grundæggende træk dispositionen i udbudsbetingelserne, som beskrevet i Erhvervs- og Byggestyrelsens kommissorium "Ajourføring af midtvejsevalueringen (2005) URBAN II – Danmark 2000-2006".

Evalueringen har benyttet følgende dataindsamlingsmetoder i processen:

1. Dokument og anden dataanalyse. Først og fremmest på gennemgang og opdatering på de program- og projektudviklinger der har fundet sted siden 2003-evalueringen.
2. Kvantitative og kvalitative data fra midtvejsevalueringen 2003.
3. Eksplorativt og opdaterende interview med Urbanprogrammets sekretariat.

4. Inddragelse af Urbanprogrammets sekretariats målregistrerings-system.
5. Detaljeret gennemgang af informationsinitiativer, informationsaktivitet, offentliggjort materiale, husstand omdelt infomateriale, pressemeddelelser, pressedækning, Urbanprogrammets hjemmeside mv.
6. Semistrukturerede telefoninterview med 15 særligt udvalgte projektansøgere, projektledere og andre nøglepersoner. Udvælgelsen sker efter nærmere gennemgang af programmets projekter.
7. Semistrukturerede telefoninterview med 25 særligt udvalgte involverede borgere, herunder unge.
8. Udvidet telefoninterview med 500 repræsentativt udvalgte borgere i Urbanområdet. Telefoninterviewene vil blive tilbudt gennemført på følgende sprog: Dansk, tyrkisk, persisk, somalisk eller arabisk. Bruttostikprøven udtrukket simpelt tilfældigt på basis af telefonregistret. Der var risiko for, at de forskellige undergrupper i den udtrukne stikprøve ikke havde samme deltagelsestilbøjelighed, hvilket ville medføre en vis skævhed i netto stikprøven. For at kompensere herfor gennemførtes en stratificering af nettostikprøven. I praksis ved at sammenholde stikprøvens fordeling med den kendte fordeling for populationen, og således sikre at der blev opnået svar fra tilstrækkeligt mange fra hver gruppe.
9. Udvalgte data fra Rambøll Management telefoninterview i Urbanområdet 2003.
10. Ny statistisk opdaterende særkørsel - som minimum identisk med tidligere særkørsel. De statistiske analyser gennemførtes af Epinion, som en del af vores særlige forskeraftale med Danmarks Statistik. Der blev trukket på registrene: Registerbaseret indkomststatistik RAS, Sammenhængende socialstatistik, Kriminalitetsregistret, CPR-registret mfl. For at kunne sammenligne med hele Danmarks befolkning blev individdata for hele befolkningen udtrukket som, på det tidspunkt udtrækket vedrører, var 15 år eller derover.
11. Oplysninger i CVR/KMD.
12. Kriminalitetsoplysninger hos Århus Politi.
13. Oplysninger vedrørende fritids- og kulturaktiviteter og faciliteter i Århus Kommunes Fritids og Kulturforvaltning.
14. Oplysninger i Århus Ungdomsskole.

INFORMATIONSAKTIVITETER

Af 2003-evalueringen fremgik det:

At en ny offensiv informativ strategi overfor borgere burde iværksættes. Der syntes at være grundlag for den, fordi borgere, foreninger og andre løst eller fast organiserede aktører i området på daværende tidspunkt ikke syntes, at have fået det ud af Urbanprogrammet som de gerne ville. Flere syntes at være parate til at påtage sig indflydelse.

I dette kapitel følger en gennemgang og vurdering af indsatsen på området og dens effekter siden da.

Tydeliggørelse af programmets eksistens

Her følger først en beskrivelse og kort vurdering af de forskellige informationskanaler og indsatser, som man har benyttet.

Urbanprogrammets hjemmeside indeholder alle nyheder og informationer om programmet samt vejledninger til ansøgning af midler. Vurdering af hjemmesiden er, at den er nem og overskuelig at manøvrere rundt i samt meget informativ. For aktivt søgende borgere, som får kendskab til hjemmesiden, er der således god og solid information at hente her. Desuden er der nemt tilgængelige opfordringer og kontaktoplysninger, hvis man ønsker personlig vejledning af Urbanprogrammets sekretariat. Spørgsmålet er, i hvilken udstrækning hjemmesiden opsøges af borgerne, og i hvilken udstrækning den reelt bruges? Adressen på hjemmesiden står i logoet for Urbanprogrammet: Bydel i Bevægelse, som er formidlet via nedenfor nævnte bredt formidlede informationsmaterialer. Den er imidlertid kun identificeret meget få gange i aviser fra perioden 2003 - 2005. Om dette skyldes mediernes uvilje til denne service eller manglende opfordringer hertil i forbindelse med diverse projektdækninger er uvist.

Elektronisk nyhedsbrev er publiceret ca. hver 14. dag indeholdende 5-11 artikler om aktuelle begivenheder og nyheder. Urbanprogrammets sekretariat vurderer selv, at nyhedsbrevene er en succes, idet de bruges af såvel medier som borgere. Desværre har der ikke hidtil været elektronisk tæller på, så anvendelsen kan ikke måles. Det er ved tilmelding på hjemmesiden muligt for alle at få tilsendt mails med link, når et nyt nyhedsbrev udkommer.

Folder om Urbanprogrammet distribueret via Århus Sporveje 2003. Folderen informerede om programmets eksistens, mulighederne for projektstøtte etc.

Urbankalender 2004 med fotos af borgere i området – og information om programmet - blev trykt i et oplag på 2700. Den blev i en kampagneindsats af Urbanprogrammets sekretariatsmedarbejdere uddelt personligt til områdets borgere en uge i december 2003 på seks steder i området: Hasle torv, Herredsvang torv, City Vest, Favorit, Bazar Vest og Biblioteket. Urbanprogrammets sekretariats filosofi var at lave noget, som folk beholdt, hvilket de mener lykkedes. Sekretariatet modtog meget positiv respons fra borgerne, som f.eks. i mange tilfælde kendte nogle på billederne i kalenderen. Selve kampagnen, uddelingen af kalenderen, blev dækket ITV og Århus Stiftstidende.

Urbankalender 2005 blev trykt i et oplag på 12.000 stk. og blev med følgebrev om Urbanprogrammet sendt ud til alle husstande. Urbanprogrammets sekretariats grundsyn var, at kalenderen skulle indeholde alle vigtige lokalkontakter herunder blandt andet telefonnumre til rådgivninger og aktiviteter.

Årsskrift 02-03 og 03-04 beskriver alle Urbanprojekter i perioden og blev uddelt til samarbejdspartnere og interesserede.

Programlogo og EU flag skal trykkes på alle projekters trykte formidlinger. Det er sket i meget stort omfang.

Informationsinitiativer herudover:

Urbanprogrammets sekretariat har blandt andet været medarrangør af *info møde* om projektansøgning m.v. 60 personer fra området deltog.

Tysk fotograf kommer på besøg i Urbanområdet i en uge, hvor han vil tage billeder under temaet "menneskelige ressourcer i udviklingsområder". Sekretariatet vurderer, at disse billeder bl.a. kan bruges som alternative billeder til pressen.

Sekretariatet formidler Urbanprogrammet på forskellige konferencer. Eksempelvis Den Sociale Højskole, Århus kommune og Ligestillingsministeriet.

Sekretariatet arrangerer informationsbazarer, der er rammer for en ligeværdig dialog mellem aktive borgere og aktører fra det offentlige.

Nogle projekter fungerer også som informationsaktiviteter både i og uden for området. Eksempelvis Job Vest, Nyvirk og Images of Middle East 2006.

Mediedækning

Alle udsendte pressemeddelelser er offentliggjorte på programmets hjemmeside. Der er ifølge hjemmesiden for perioden juni 2003 til april 2005 udarbejdet i alt 25 pressemeddelelser. Ved gennemgang af avisudklip fra perioden fandtes, at cirka halvdelen af pressemeddelelserne blev offentliggjorte i medierne. Hertil kommer mundtlige kontakter til medierne, projekternes egne kontakter til medierne samt de historier, som medierne har taget op af egen drift.

En gennemgang af Urbanprogrammets sekretariats avisklip samt egne søgninger har konstateret 143 artikler, hvis hovedindhold angik Urbanprogrammet og dets projekter og aktiviteter. Flertallet i Århus Stiftstidende, herefter følger Jyllandsposten, Urban, Århus Onsdag, Metro Express og Politiken.

Diverse beboerblade i området (Fællesbladet, Skype Gellerup, Livet i Herredsvang) samt fjernsynskanalen ITV har fast dækket de forskellige projekter og arrangementer med reference til Urbanprogrammet.

Sekretariatet vurderer, at mediedækningen af Urbanprogrammet er blevet mere positiv og nuanceret siden midtvejsevalueringen. Samtidigt beklager sekretariatsmedarbejderne dog, at Urbanprogrammets indhold og muligheder for borgerne nævnes for sjældent og for overfladisk, når de specifikke

projekter omtales – trods sekretariatet fra Urbanprogrammets opfordring til projektledere om formidling af programmet til medierne. Denne mangelfulde formidling af Urbanprogrammet kan betyde, at borgere husker projekterne (især for dem relevante), men ikke nødvendigvis kan relatere dem til Urbanprogrammet.

Under gennemgang af mediedækningen af Urbanprogrammet fra juni 2003 til april 2005 viste det sig, at ud af de 143 artikler om programmet eller et af dets projekter, blev Urbanprogrammet eller Bydel i Bevægelse nævnt i 90 tilfælde. Altså i 63 % af tilfældene. Programmet blev imidlertid oftest nævnt meget kort, som eksempelvis: "det Urban-støttede projekt xxx" eller "i Urban-området". Eller det blev nævnt som reference, fordi f.eks. Sonja Mikkelsen 'leder af Urban-sekretariatet' udtalte sig. Selvom programmets projekter er beskrevet, er Urban eller og Urbanprogrammet således, for nogle borgeres vedkommende, blevet et begreb eller en betegnelse, hvis indholdsbestemmelse er vanskelig, medmindre man selv aktivt har opsøgt mere præcis viden.

Dette kommer også til udtryk i manglen på omtale i medierne om muligheder for at søge projektstøtte fra programmet. I perioden 2003 til 2005 har vi således ikke kunnet konstatere et eneste artikeleksempel herpå. Endvidere blev vejledning for frivillig tilmelding til programmets projekter, med henvisninger hertil, kun nævnt en enkelt gang. Kun i enkelte infobokse i artikler om programmet har der været generel henvisning eller link til programmet.

Den manglende mediekommunikation gør sig også gældende for EU Kommissionens rolle i Urbanprogrammet, idet denne kun er nævnt i 18 artikler. Dette igen oftest meget kort f.eks.: "det EU-støttede Urbanprogram".

Der var i perioden 29 artikler, som specifikt omhandlede Urbanprogrammet og dets tiltag i området. Heraf var 9 mere eller mindre kritiske over for programmet. Disse kritiske artikler forekom primært i efteråret 2003, og omhandlede programmets manglende borgerinddragelse. Tonen har, ganske som sekretariatet hævder, siden gennemgået en udvikling i retning af det positive. Måske sideløbende med at programmets projekter og øvrige aktiviteter har taget fart!

Den positive medieomtale skyldes ikke mindst den primære dækning af programmets enkelte projekter. 114 af de 143 artikler fra perioden omhandlede de støttede projekter. Det vil sige 80 % af den samlede mediedækning af Urbanprogrammet. Denne dækning var primært positiv og informativ, og herunder fulgte også annoncering af diverse arrangementer. Dækningen af projekter har været meget bred, idet 41 forskellige projekter er omtalt i perioden.

Samlet vurdering af informationsaktiviteter

I gennemgangen af Urbanprogrammets informationsaktiviteter viser det sig, at aktiviteterne er mange og forskelligartede. Især information omkring projekter og arrangementer er bredt kommunikeret i og uden for området. Siden evalueringen i 2003 kan der således konstateres en mere offensiv

informationsstrategi, som målt på antal artikler og på omtalernes indhold har båret frugt på en positiv måde.

Det, gennemgangen imidlertid ikke viser, er jo i hvilken udstrækning borgerne har modtaget, optaget og benyttet de tilgængelige informationer. Kommunikationsformen har primært været skriftlig, og i et mere begrænset omfang personlig, hvilket måske netop i dette område ville have været en styrke, da ikke alle borgerne i området kan forventes at læse og søge skriftlig information på dansk. Man må dog antage, at der via projekternes specifikke aktiviteter er sket en vis compensation herfor, selvom dette kun i særlige tilfælde er sket på en systematisk opsøgende måde.

Informationsindsatsen bør dog – også set i optikken af de ressourcer der er til rådighed herfor – samlet set vurderes positivt.

Reglernes tydeliggørelse for potentielle og endelige støttemodtagere

Med hensyn til en vurdering af, hvorvidt programmets regler er tydeliggjort for potentielle og endelige støttemodtagere, må dette betegnes som snævert kommunikeret, men fyldestgørende kommunikeret. Dels via hjemmesiden, hvor man kan læse om dem, og dels ved ansøgers henvendelse til Urbanprogrammets sekretariat er reglernes indhold dels tydeliggjort via møde med sekretariatet, dels via vejledende skriftligt materiale.

Interview med projektledere dokumenterer dette. Her udtrykkes desuden stor tilfredshed med Urbanprogrammets sekretariats solide og kompetente vejledning, ikke mindst i forbindelse med det stærkt komplicerede regel- og proceduresæt. De projektledere der er blevet interviewet har som i 2003 vurderet Urbanprogrammets sekretariats bistand som særdeles positiv i disse sammenhænge såvel – og ikke mindst - i design, formulering og projektgennemførelsessammenhænge.

Offentlighedens bevidsthed om strukturfondenes aktiviteter som følge af programgennemførelsen

Befolkningen i Urbanområdet er generelt set meget bevidste om Urbanprogrammet, idet 24 % af respondenterne uden nogen form for hjælp, på forskellig måde kunne redegøre for, hvad Urbanprogrammet omhandler jf. tabellen nedenfor.¹

---

¹ Der skal i den forbindelse gøres opmærksom på, at interviewerne har tilladt mere diffuse svar som f.eks. "Urbanprogrammet; er det ikke noget med bedre beskæftigelsesmuligheder for området?", "Urbanprogrammet er vist nok noget om flere grønne områder her i Gellerup-parken?" eller "Urbanprogrammet – er det ikke det med Shahids iværksætterrådgivning?".

Tabel 1: Kendskab til Urbanprogrammet (bekræftet)

	Kender til Urbanprogrammet (bekræftet)	Intet eller meget ringe kendskab til Urbanprogrammet	Total
Uddannelse			
Ingen uddannelse, sprogkurser o. lign. eller folkeskole	7 % (12)	93 % (163)	100 % (175)
Erhvervsuddannelse	29 % (26)	71 % (63)	100 % (89)
Gymnasieniveau, kort, mellem eller lang videregående	34 % (80)	66 % (156)	100 % (236)
Erhverv			
Arbejder	21 % (30)	79 % (111)	100 % (141)
Funktionær/selvstændig	45 % (38)	55 % (47)	100 % (85)
Under uddannelse	16 % (15)	84 % (80)	100 % (95)
Udenfor arbejdsmarkedet	19 % (34)	81 % (144)	100 % (178)
Baggrund			
Flygtning/indvander	16 % (37)	84 % (200)	100 % (237)
Herkomst			
Dansk	31 % (76)	69 % (169)	100 % (245)
Arabisk	11 % (13)	89 % (101)	100 % (114)
Somalisk	14 % (3)	86 % (19)	100 % (22)
Tyrkisk	23 % (14)	77 % (46)	100 % (60)
Anden etnisk herkomst	21 % (13)	79 % (48)	100 % (61)
Alder			
18 - 34 år	18 % (41)	82 % (190)	100 % (231)
35 - 55 år	31 % (57)	69 % (126)	100 % (183)
56 år og derover	24 % (19)	76 % (59)	100 % (78)
Total	24 % (119)	76 % (383)	100 % (502)

Det fremgår dog også af tabellen, at der er betydelige forskelle i det uhjulpne kendskab til Urbanprogrammet. Eksempelvis fremgår det af tabellen, at kendskabet til Urbanprogrammet næsten er dobbelt så højt blandt danskere som blandt flygtninge og indvandrere. Ligeledes bemærkes det, at kendskabet til Urbanprogrammet næsten er fem gange så højt blandt borgere med en uddannelse på gymnasieniveau eller højere sammenlignet med borgere uden uddannelse eller med sprogkurser o.lign. eller uddannelse på folkeskoleniveau.

Det er umiddelbart overraskende, at borgere under uddannelse er den erhvervskategori med det laveste kendskab til Urbanprogrammet, idet kun 16 % af denne gruppe havde kendskab til programmet, mens 45 % af funktionærerne og de selvstændige kendte programmet.

Mønsteret genfindes, når der fokuseres på forskellige aldersgrupper, idet 18 % af gruppen mellem 18 og 34 år kender programmet, mens 31 % af de 35-55årige kender programmet. Endeligt kan det påpeges, at personer af dansk herkomst har størst kendskab til programmet, idet de med en kendskabsprocent på 31 % har mere end dobbelt så stort kendskab til programmet, sammenlignet med borgere af arabisk eller somalisk herkomst.

Betragter man herefter respondenternes hjulpne kendskab til konkrete projekter og initiativer støttet af Urbanprogrammet, stiger kendskabet betydeligt, idet 58 % af beboerne i Urbanområdet kender et eller flere af de Urbanstøttede projekter jf. tabellen nedenfor.

Tabel 2: Kendskab til Urbanprojekterne (hjulpet)

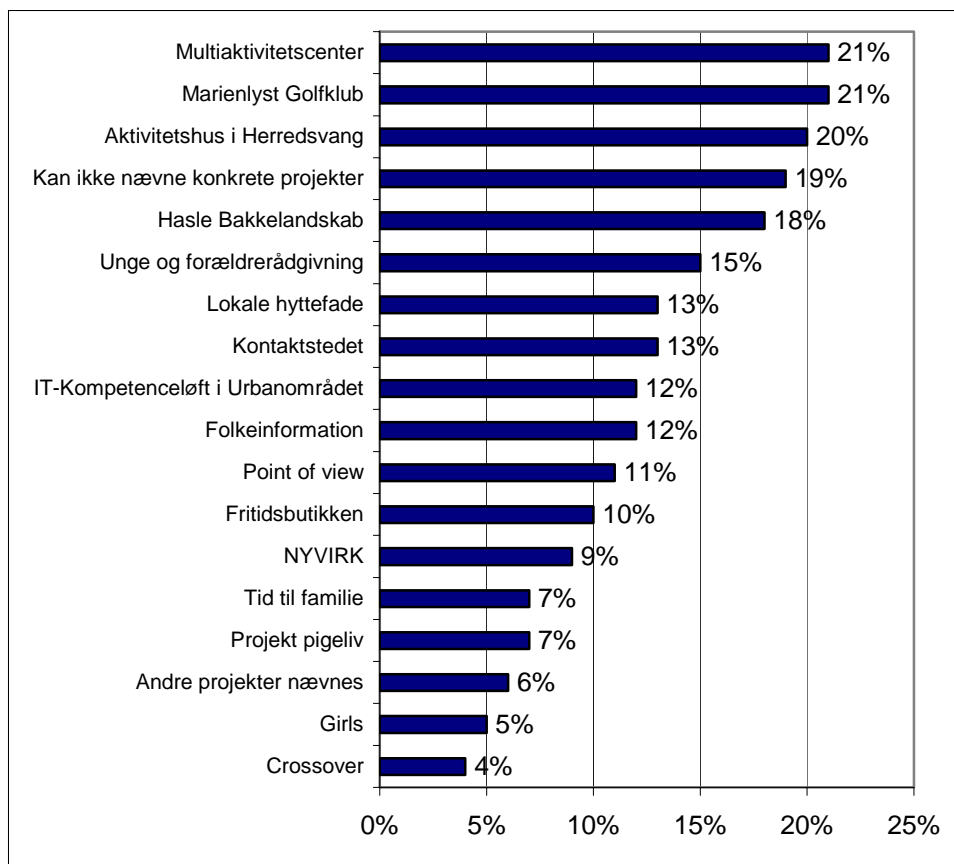
	Procentandel
Kendskab til et eller flere konkrete Urbanprojekter (hjulpet)	58 % (289)
Intet kendskab til Urbanprojekterne (hjulpet)	42 % (213)
Total	100 % (502)

Nedenstående figur viser andelen af borgere, som kender de anførte projekter og initiativer. Respondenterne blev her spurgt om kendskab til projekterne et efter et. Som det fremgår af figuren, er kendskabet størst til Multiaktivitetscentret, Marienlyst Golfklub og Aktivitetshuset i Herredsvang, idet mellem 20 og 21 % af beboerne kender disse projekter. Generelt er der et ganske højt kendskab til de forskellige projekter.

Figur 1: Hjulpet kendskab til Urbanprojekterne

Kendskab til finansiering af Urbanprogrammet

I forbindelse borgerundersøgelsen blev borgerne spurgt, om de vidste hvor pengene til Urbanprogrammet kom fra. Næsten hver fjerde vidste, at pengene delvist kommer fra EU, men kun 12 % vidste, at kommunen medfinansierer Urbanprogrammet. Herudover var 7 % af den opfattelse at staten også bidrager til programmet mens 2 % af borgerne opgav helt andre aktører.

På ny er der atter forskel i kendskabet mellem de forskellige grupper. Eksempelvis ved næsten hver tredje mand, at EU finansierer Urbanprogrammet, mens 18 % - næsten halvdelen - af kvinderne er bevidste herom. Til gengæld ved flere kvinder end mænd, at kommunen medvirker til finansieringen af programmet. Herudover kan det konstateres, at jo ældre borgerne er, jo mere er de bevidste om, at EU finansierer Urbanprogrammet, mens der ikke er den store forskel i kendskabet til kommunens rolle på tværs af generationerne.

Det er borgerne med erhvervsuddannelserne, der har det største kendskab til Urbanprogrammets finansiering. Det laveste kendskab til finansieringen af Urbanprogrammet findes blandt borgere med ingen uddannelse eller et forholdsvist beskedent uddannelsesniveau.

Endeligt kan det konstateres, at danskere er noget mere bevidste om EU's rolle i Urbanprogrammet sammenlignet med flygtninge og indvandrere. Til gengæld er der ikke den store forskel mht. kendskabet til kommunens rolle.

Tabel 3: Ved du, hvor pengene til Urbanprogrammet kommer fra krydset med køn

	Mand	Kvinde	Total
EU / Kommissionen	30 % (76)	18 % (46)	24 % (122)
Staten	8 % (21)	5 % (13)	7 % (34)
Kommunen	10 % (26)	13 % (33)	12 % (59)
Andre svar	2 % (4)	3 % (8)	2 % (12)
Ved ikke / ønsker ikke at svare	59 % (148)	68 % (172)	64 % (320)

Note: Tabellen kan ikke summeres til 100 %, da multiple svar tillades.

Tabel 4: Ved du, hvor pengene til Urbanprogrammet kommer fra krydset med alder

	18 - 34 år	35 - 55 år	56 år og derover	Total
EU / Kommissionen	18 % (42)	27 % (50)	39 % (30)	24 % (122)
Staten	6 % (14)	8 % (14)	6 % (5)	7 % (34)
Kommunen	10 % (24)	14 % (25)	10 % (8)	12 % (59)
Andre svar	3 % (7)	2 % (4)	1 % (1)	2 % (12)
Ved ikke / ønsker ikke at svare	70 % (162)	60 % (109)	54 % (42)	64 % (320)

Note: Tabellen kan ikke summeres til 100%, da multiple svar tillades.

Tabel 5: Ved du, hvor pengene til Urbanprogrammet kommer fra krydset med uddannelse

	Ingen uddannelse, sprogkurser o.lign. eller folkeskole	Erhvervsuddannelse	Gymnasieniveau, kort, mellem eller lang videregående	Total
EU / Kommissionen	7 % (13)	42 % (37)	31 % (72)	24 % (122)
Staten	4 % (7)	9 % (8)	8 % (19)	7 % (34)
Kommunen	7 % (12)	18 % (16)	13 % (31)	12 % (59)
Andre svar	2 % (3)	3 % (3)	3 % (6)	2 % (12)
Ved ikke / ønsker ikke at svare	83 % (145)	49 % (44)	55 % (129)	64 % (320)

Note: Tabellen kan ikke summeres til 100%, da multiple svar tillades.

Tabel 6: Ved du, hvor pengene til Urbanprogrammet kommer fra krydset med baggrund

	Flygtning/indvandrere	Dansker	Total
EU / Kommissionen	19 % (44)	29 % (78)	24 % (122)
Staten	6 % (13)	8 % (21)	7 % (34)
Kommunen	11 % (26)	13 % (33)	12 % (59)
Andre svar	3 % (6)	2 % (6)	2 % (12)
Ved ikke / ønsker ikke at svare	70 % (166)	58 % (154)	64 % (320)

Note: Tabellen kan ikke summeres til 100%, da multiple svar tillades.

Borgernes kendskab til informationsmateriale

I forbindelse med markedsføringen af Urbanprogrammet har Urbanprogrammets sekretariat jf. tidligere i flere omgange og i varierende omfang udsendt forskellige former for informationsmaterialer. 10 % af borgerne erindrer at have modtaget kalenderen, mens 14 % kan huske at have modtaget den husstandsomdelte pjece. 9 % har set folder i Århus Sporvejes busser. Ikke overraskende har kun 3 % modtaget årsskrifterne, som kun er udsendt i et meget beskedent oplag.

Det fremgår dog også af tabellerne, at der er ganske betydelige forskelle mellem forskellige befolkningsgruppers erindringer om informationsmaterialerne. Af tabellerne nedenfor fremgår således, at en meget beskeden gruppe

pe af de yngre borgere kan huske informationsmaterialet. Det samme gælder for borgere med ingen eller forholdsvis begrænset uddannelse og for flygtninge og indvandrere. Det rejser naturligvis igen spørgsmålet, om informationsmaterialerne, informationskanal og form, i tilstrækkelig grad også har været målrettet til disse befolkningsgrupper.

Tabel 7: Har du på noget tidspunkt modtaget et eller flere af følgende informationsmaterialer krydset med alder

	18 - 34 år	35 - 55 år	56 år og derover	Total
Kalender (husstands-omdelt 2004-2005)	6 % (14)	14 % (25)	10 % (8)	10 % (49)
Folder (distribueret via Århus Sporveje 2003)	6 % (13)	11 % (20)	15 % (12)	9 % (45)
Pjece om Urban-programmet (husstandsomdelt 2003)	8 % (18)	18 % (33)	23 % (18)	14 % (69)
Årsskrifterne 2004 og 2005	3 % (6)	3 % (5)	4 % (3)	3 % (14)
Husker ikke at have modtaget noget informationsmateriale	86 % (190)	73 % (133)	69 % (54)	77 % (384)

Note: Tabellen kan ikke summeres til 100%, da multiple svar tillades.

Tabel 8: Har du på noget tidspunkt modtaget et eller flere af følgende informationsmaterialer krydset med uddannelse

	Ingen uddannelse, sprogkurser o.l. eller folkeskole	Erhvervsuddannelse	Gymnasieniveau, kort, mellem eller lang videregående	Total
Kalender (husstands-omdelt 2004-2005)	4 % (6)	13 % (11)	14 % (32)	10 % (49)
Folder (distribueret via Århus Sporveje 2003)	4 % (6)	6 % (5)	15 % (34)	9 % (45)
Pjece om Urban-programmet (husstandsomdelt 2003)	5 % (9)	21 % (18)	18 % (42)	14 % (69)
Årsskrifterne 2004 og 2005	2 % (4)	3 % (3)	3 % (7)	3 % (14)
Husker ikke at have modtaget noget informationsmateriale	91 % (157)	72 % (63)	71 % (163)	77 % (384)

Note: Tabellen kan ikke summeres til 100%, da multiple svar tillades.

Tabel 9: Har du på noget tidspunkt modtaget et eller flere af følgende informationsmaterialer krydset med baggrund

	Flygtning/ indvandrere	Dansker	Total
Kalender (husstands- omdelt 2004-2005)	5 % (11)	14 % (38)	10 % (49)
Folder (distribueret via Århus Sporveje 2003)	4 % (8)	14 % (37)	9 % (45)
Pjece om Urban- programmet (hus- standsomdelt 2003)	8 % (18)	19 % (51)	14 % (69)
Årsskrifterne 2004 og 2005	2 % (5)	3 % (9)	3 % (14)
Husker ikke at have modtaget noget in- formationsmateriale	88 % (198)	70 % (186)	77 % (384)

Note: Tabellen kan ikke summeres til 100%, da multiple svar tillades.

Delkonklusion: Intensiveret informationsindsats med god effekt.

Der er indenfor de sidste år sket en opprioritering af informationsindsatsen. Som det også fremgår, har indsatsen, sammen med et ligeledes styrket projektflow – som skal gennemgås nærmere i næste kapitel - haft væsentlig effekt på borgernes kendskab til Urbanprogrammet og dets projekter.

Samlet set har ¼ af områdets borgere over 18 år et "uhjulpet" (og kontrolleret) kendskab til Urbanprogrammet i almindelighed. Over halvdelen af borgerne kunne genkende et eller flere projekter, når de blev spurgt herom. Det må samlet set være ganske tilfredsstillende.

Udover kendskabet til programmet og projekterne havde borgerne også et rimeligt kendskab til finansieringskilderne. ¼ vidste at EU finansierer og hver tiende at Århus Kommune medfinansierer.

Endelig skal det nævnes, at kendskabet til programmets regler og procedurer er solidt og pædagogisk tydeliggjort for potentielle og faktiske ansøgere, i det omfang de har henvendt sig til hjemmesiden eller til Urbanprogrammets sekretariat. Projektansøgere har herudover fået solid og kompetent vejledning i alle faser.

En skævhed i borgernes kendskab til programmet er imidlertid, at færre flygtninge og indvandrere, færre med lav eller ingen uddannelse og færre kvinder har kendskab til program og projekter. Dette forhold er ikke overraskende, men ikke desto mindre bemærkelsesværdig da denne målgruppe er væsentlig for programmet.

Anbefalinger

På baggrund af ovenstående kan følgende anbefales

- Fastholdelse af informationsaktiviteternes indsatsniveau med justering i retning af mere direkte og individuel kommunikation.
- Styrket mundtlig og direkte personlig kommunikation med flygtninge og indvandrere med lav eller ingen uddannelse.

OUTPUT OG RESULTATER I FORHOLD TIL PROGRAMMETS SPECIFIKKE MÅL

Urbanprogrammets projekter er så at sige maskinrummet, der samlet set skal sætte skub i en positiv udvikling for de overordnede målsætninger. De overordnede målsætninger indikeres i de globale indikatorer, og behandles i næste kapitel. I det følgende præsenteres en opsummerende evaluering af programmets præstationer, for så vidt angår de specifikke målsætninger. De specifikke målsætninger blev fra programstart operationaliseret i 27 indikatorer. De projektspecifikke indikatorer indikerer således graden af succes i projektetableringerne og projekternes succes med, at nå de opstillede målsætninger.

Af 2003 evalueringen fremgik det blandt andet:

Efter en besværlig begyndelse med et beskedent projektflow – som i overvejende grad var iværksat uden tilfredsstillende borgerinddragelse – er vurderingen at dette billede er ved at ændre sig. Problemerne med tilfredsstillende borgerinddragelse er stadig højaktuelle, men antallet af konkurrerende projekter er stigende, hvilket man kan håbe vil animere til yderligere kreativitet og kvalitetsbevidsthed f.eks. mht. borgerinddragelse både blandt ansøgere og beslutningstagere.

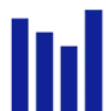
Det blev blandt andet anbefalet at erhvervslivet skulle inddrages mere, at der skulle informeres mere intensivt og at områdets foreninger og borgere skulle opsøges mere målrettet.

Evalueringen er baseret på data fra 2003, og på det målregistreringssystem som Urbanprogrammets sekretariat har udviklet til løbende at monitorere programmets fremdrift. Desuden er evalueringen baseret på interview med 10 udvalgte projektledere og interview med projektdeltagere.

Fra 12 til 46 projekter

I juni 2003 var 12 projekter afviklet, etableret eller under etablering. Dette tal er nu steget til 46. Heraf 12 under foranstaltning 1.1, 2 projekter under foranstaltning 1.2, 2 projekter under foranstaltning 2.1, 14 under foranstaltning 2.2, 14 under foranstaltning 3.1 og 2 under foranstaltning 3.2. En bemærkelsesværdig intensivering i projektflow. Ca. 20 af disse projekter er nu, med forskelligt afkast, afsluttede, og ca. 15 projekter vurderes, på baggrund af interview, som bæredygtige efter projektafslutning (bæredygtighed skal her forstås bredt som: Kan enten fortsætte selvstændigt eller via tilknytning til andre institutioner eller fora.). Hertil kommer projekt-spinoff: (levedygtige virksomheder, foreninger m.m. jf. nedenfor) som på det foreliggende undersøgelsesgrundlag er besværligt at danne en vurdering af. Det kan man derimod af de projektspecifikke output:

I det følgende vurderes output og resultater i forhold til de opstillede specifikke program mål. Vurderingen er en helhedsvurdering baseret på de af Urbanprogrammets sekretariats fremlagte tal og de kontrolspørgsmål, som stikprøvevist er stillet under interview med projektledere og deltagere. Kontrol af samtlige tal og oplysninger fra målregistreringssystemet ville kræve en dokumentrevision, der ligger væsentligt ud over de økonomiske rammer

for evalueringen. Der er da heller intet grundlag for at tvivle på opgørelsernes korrekthed.

I følgende tabel er et oversigtligt vurderingssystem etableret ved hjælp af et udvidet smiley sortiment.

Vurderingsskala

Vurdering	
Utilstrækkeligt grundlag for vurdering.	
Programmet har opnået (eller vil med de iværksatte projekter kunne opnå) effekter der rækker ud over de opstillede målsætninger.	
Programmet har opnået (eller vil med de iværksatte projekter kunne opnå) effekter, der indfrier de opstillede målsætninger.	
Programmet har ikke opnået effekter, der indfrier de opstillede mål, men det vurderes at programmet ved nye tiltag vil kunne nå dem.	
Programmet har ikke opnået effekter, der indfrier de opstillede målsætninger og forventes ikke at kunne nå dem. Årsagerne vurderes hovedsageligt at ligge uden for programmets rækkevidde.	
Programmet har ikke opnået effekter, der indfrier de opstillede målsætninger, og det forventes ikke at kunne nå dem. Årsagerne vurderes at ligge inden for programmets rækkevidde.	

Programmet har 2,5 år endnu at virke i. I nedenstående tabel er hvert enkelt program mål gengivet. Herefter følger programmålets status, som den så ud i 2003, dvs. hvor langt var man nået på det tidspunkt i mål opnåelse. I rækken efter følger de etablerede projektmål, som de så ud i juni 2005 (forstået som de mål som de til dato etablerede projekter vurderes at kunne nå frem til programafslutning). Herefter de indtil juni 2005 faktisk opnåede mål og endelig i sidste kolonne en smiley-vurdering jf. ovenstående.

Projektspecifikke indikatorer, udviklingsoversigt og vurdering

Nr.	Program mål	Pri-ori-tet	Status juni 2003	Etablerede projektmål Faktiske tal og % juni 2005	Status og kommentar Faktiske tal og % juni 2005	Vurdering
1	Etablering af 20 nye virksomheder med levedygtighed i mindst 1½ år	1.1	0	50 / 250%	28 / 140 % Levedygtighed dog uafklaret	
2	Etablering af investeringsselskab og iværksættercenter	1.1	0	1 / 100 %	1 / 100 %	
3	Etablering af 20 sparringsaftaler	1.1	0	53 / 265 %	28 / 140 %	
4	Jobvækst på 150 gennem virksomhedsudvikling og partner-aftaler I 2004 ændret til: Jobvækst på 150 som følge af Urbanprogrammets aktiviteter	1.1	3 projekter som forfølger målet under etablering	304,5 / 203 %	137 / 91 % Projekt mål ændret i 2004.	
5	Jobsøgnings- og jobåbningsaktiviteter der berører 800 ledige I 2004 ændret til: Ekstra afklarings- og jobåbningsaktiviteter der berører 800 ledige beboere	1.1	8 projekter som forfølger målet under etablering	572 / 72 %	490 / 61 % Projekt mål nedjusteret i 2004	

6	250 ledige i målrettet aktiveringsforløb	1.1	4 personer i praktik	139 / 43 %	84 / 26 %	Projekt mål nedjusteret
	I 2004 ændret til: 325 ledige i målrettede støttede forløb med jobeffekt på min. 35 % og max 40 % på passiv forsørgelse.		3 projekter som forfølger målet under etablering			
7	250 ledige i virksomhedsrevalidering	1.1				
	Lagt sammen med ovenstående, 6, og derfor udgået					
8	Netværksgruppe på 10-15 personer til videreførelse af IT-guide	1.2	1 projekt som forfølger målet under etablering	1 / 100 %	1 / 100 %	
9	Virtuelt forsamlingshus med min. 100 brugere om ugen	1.2	1 projekt som forfølger målet under etablering	1 / 100 %	1 / 100 %	
10	10 fjernundervisningsforløb med min. 10 gennemførte forløb	1.2	2 projekter som forfølger målet under etablering	0 / 0 %	0 / 0 %	

11	2 generelle IT-introduktioner og 2 tilpassede IT-introduktioner om ugen (i alt 640)	1.2	3 projekter som forfølger målet under etablering	532 / 83 %	484 / 76 %	
12	5 IT-kurser/år med min. 12 deltagere pr. kursus (i alt 240)	1.2	5 projekter som forfølger målet under etablering	449 / 187 %	228 / 95 %	
13	Styrkelse af forebyggelsesindsatsen med 6 mandeår, hvoraf min. 50 % rekrutteres blandt indvandrergupperne	2.1	3 projekter som forfølger målet under etablering	6 / 100 %	5 / 83 %	
14	Socialpædagogisk indsats som benyttes af min. 50 unge pr. år. (projektår er nedjusteret til 4 dvs. i alt 200)	2.1	2 projekter som forfølger målet under etablering	200 / 100 %	130 / 65 %	
15	Mindst 5 kriminalitetsforebyggende tiltag	2.1	1 projekter som forfølger målet under etablering	5 / 100 %	5 / 100 %	
16	Dannelse af 15 nye foreninger / grupper	2.2	2 foreninger dannet. 5 projekter som forfølger målet under etablering	25 / 167 %	9 / 60 %	

17	10 samarbejdsprojekter mellem flere foreninger	2.2	1 samarbejdsprojekt etableret. 2 projekter som forfølger målet under etablering	90 / 900	52 / 520 %	
18	5 af ovenstående samarbejdsprojekter der arbejder indenfor miljø /agenda 21	2.2	Ingen data	8 / 160 %	2 / 40 %	
19	Et samlet medlems-/deltager antal i foreningerne på 1000	2.2	86 medlemmer registreret. 7 projekter som forfølger målet under etablering	3738 / 374 %	1109 / 111 %	
20	3000 m2 ekstra indendørs areal til fritids- og kulturformål	3.1	2 projekter som forfølger målet under etablering	5510 / 184 %	2765 / 92 %	
21	Gennemsnitligt brugerantal på 180 pr. dag i ovenstående	3.1	Ingen data	766 / 426 %	179 / 99 %	

22	5 nye sportsgrene indenfor nye eller eksisterende organisationer	3.1	0	4 / 80 %	4 / 40 %	
23	Formidling af 50 nye fritidsjobs pr. år (projektår justeret til 4 dvs. i alt 200)	3.1	2 fritidsjobs 1 projekt etableret som forfølger målet	212 / 106 %	113 / 57 %	
24	80 % af de etniske unge er aktive i deres fritid	3.1	1 projekt som forfølger målet under etablering	80 / 100 %	80 / 75 %	
25	Fysisk bearbejdning af areal på 15ha	3.2	1 projekt som forfølger målet under etablering	17,1 / 114	65,7 / 44 %	
26	Etablering af 2 indretninger af have-kulturer Udgået i 2004 (indgår i nr. 25)	3.2	0			
27	3 nye foreninger/organisationer med udgangspunkt i de grønne strukturer Udgået i 2004 (indgår i nr. 16)	3.2	0			

Delkonklusion: Betydelig fremgang i projektflow og mål-opfyldelse

Som det fremgår, er der siden 2003 etableret betydeligt flere projekter. I juni 2005 var 46 projekter enten afviklede, etablerede eller i gang. 2005 evalueringen har ikke haft som formål at vurdere de enkelte projekters indhold nærmere end deres bidrag til de specifikke program mål, men kan konstatere, at det samlede billede er ændret betydeligt i positiv retning.

Som det fremgår ovenfor vurderes det på baggrund af indikatorerne at Urbanprogrammet har opnået (eller vil med de iværksatte projekter kunne opnå) effekter, der rækker ud over de opstillede målsætninger for 9 projektmåls vedkommende.

For 11 programmåls vedkommende vurderes det, at Urbanprogrammet har opnået (eller vil med de iværksatte projekter kunne opnå) effekter, der indfrier de opstillede målsætninger.

For 1 programmåls vedkommende har man ikke opnået effekter, der indfrier de opstillede mål, men det vurderes at programmet ved nye tiltag vil kunne nå dem.

For 3 programmåls vedkommende har man ikke opnået effekter, der indfrier de opstillede målsætninger, og det forventes ikke, at programmet kan nå dem. Årsagerne vurderes dog hovedsageligt at ligge uden for programmets rækkevidde.

Besværligheder med prioritet 1: Kompetencer og jobs

Problemerne med målindfrielse findes i foranstaltning 1.1.: En vækstorienteret erhvervsudvikling og et rummeligt arbejdsmarked og delvist i foranstaltning 1.2.: Et generelt IT-kompetenceløft.

Ganske vist er der fin succes med etablering af nye virksomheder (volumen er dog ukendt for evaluatoren), og ganske vist skaber Urbanprogrammets aktiviteter med stor sandsynlighed de 150 jobs som er målsat, men programmålene for jobåbningsaktiviteter og programmålene mht. målrettede støttede beskæftigelsesforløb forventes ikke indfriet. Realistisk set når man halvvejs i mål på disse områder.

Med nedprioritering af de andre foranstaltningsområder kunne man have valgt en yderligere styrket indsats inden for prioritet 1, end tilfældet har været. Det er imidlertid vores vurdering, at det ville have været med et marginalt yderligere udbytte. Den manglende succes skyldes hovedsageligt årsager uden for programmets rækkevidde. De seneste års statslige indsats og især Århus Kommunes særlige fokus på jobtræning, aktivering mv. har angiveligt betydet, at der kun er få borgere i området, som realistisk set kan indtræde i Urbanprogrammets beskæftigelsesrettede projekter, sådan som de er tilrettelagt. De borgere der er tilstrækkeligt arbejdsmarkedsparete til de indsats typer som var planlagt under programmets foranstaltning 1.1 er således optaget til anden indsats side. Foranstaltningen var ikke målrettet gruppen af borgere i området med lav eller ingen arbejdsmarkedsparethed. For den gruppe kræves anderledes indsats typer.

IT-fjernundervisningsforløbene har heller ikke været succesfulde i forhold til forventningerne. Årsagerne er hovedsageligt et manglende rekrutteringsgrundlag mht. deltagerne. Borgerne efterspørger dem simpelthen ikke. En forklaring er, at IT-læringsbehovet bedre dækkes gennem nære undervisningsformer, som jo også tilbydes.

Yderligere programeffekter og sideeffekter

Af bilag 2 fremgår det at Urbanprogrammet ud over de ovenfor beskrevne aktiviteter har frembragt en relativt stor mængde yderligere programeffekter, sideeffekter, spin-off etc..

Her er de beskæftigelsesrettede aktiviteter også i mindretal, men mængde af og karakter af øvrige aktiviteterne vidner om det, som også andre dele af evalueringen peger på; at kultur og fritidslivet – såvel det organiserede som det mindre organiserede er i vækst og at borgerne i området er blevet mere inddragede i fælles aktiviteter end tidligere. Underskoven fremtidsrettede, frivilligt rådgivende, mellemborgerlige kontakter, informationsorienterede, musiske, kulturelle og "grønne" aktiviteter vurderes, at være en medvirkende forklaring på at områdets borgere er blevet mere aktive og optimistiske mht. fremtiden for området og dets beboere, ikke mindst de unge.

Anbefalinger

Hvis ambitionerne om at forfølge målsætningerne helt til dørs for alle 6 foranstaltningsområder er intakte, ligger prioriteringen af de sidste programfaseres indsatsområde ligetil:

- Fokuser på foranstaltning 1.1: En vækstorienteret erhvervsudvikling og et rummeligt arbejdsmarked.
- Da de problemstillinger, der er forbundet med den specifikke målopnåelse for foranstaltning 1.1., imidlertid vurderes hovedsageligt at ligge uden for programmets rækkevidde, kan en nedjustering af de specifikke mål muligvis være hensigtsmæssig.
- Da foranstaltningsområdet af såvel borgere som kommunale, EU og andre aktører opfattes som meget væsentligt, anbefales det, at en eventuel nedjustering følges op af en styrkelse af andre initiativer der kan medføre en forbedring af beskæftigelsessituationen i Urbanområdet på længere sigt: En dialogisk styrkelse, der kan styrke den statslige og kommunale indsats. Initiativerne kunne være en større fokusering på vejlednings og rådgivningsstrukturer, arbejdsmarkedsvejledning, iværksætterkulturer, uddannelsesvejledning, barriereafdækninger og meget andet.
- På de andre foranstaltningsområder skal de etablerede projektmål i hovedtræk blot fastholdes. Så godt som alle programmidlerne er da også disponerede hvorfor yderligere omprioriteringer kun ville kunne ske i minimalt omfang.

PROGRAMMETS VIRKNING OG "GLOBAL" MÅLOPFYLDELSE

Områdets udvikling beskrevet via registeranalyse

I dette afsnit vil befolkningens sammensætning, indkomst, uddannelse og beskæftigelse i henholdsvis Urbanområdet, Århus Kommune og hele landet blive belyst.

Tabel 10 nedenfor viser befolkningsudviklingen i de tre områder. Det fremgår af tabellen, at befolkningen er vokset relativt mindre i Urbanområdet end i Århus Kommune i perioden 2000-2004. Beboerne i Urbanområdet udgør derfor i 2004 en mindre andel af det samlede antal beboere i Århus Kommune end i 2000.

Tabel 10: Befolkningen pr. 1. januar 2000 og 2004

	Urban	Århus Kommune	Hele landet	Urban-området i pct. af Århus
2000	21.308	284.846	5.330.020	7,5%
2004	21.338	293.510	5.397.640	7,3%
Udvikling 2000-2004	0,1%	3,0%	1,3%	

Tabel 11 og Tabel 12 viser befolkningen fordelt på køn og alder i henholdsvis 2000 og 2004. Der er kun sket små ændringer i beboernes demografiske fordeling fra 2000 til 2004. I begge år var tendensen, at der var overrepræsentation af beboere i alderen 0-19 år og en underrepræsentation af øvrige aldersgrupper i Urbanområdet sammenlignet med de øvrige områder.

Tabel 11: Befolkningen pr. 1. januar 2000 fordelt på køn og alder

	Urban		Århus Kommune		Hele landet	
	Kvinder	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	Mænd
0-19 år	3.361	3.628	31.465	33.037	617.910	649.032
20-66 år	6.196	6.622	95.515	94.994	1.665.773	1.701.011
67+ år	913	588	18.438	11.397	412.215	284.079
Total	10.470	10.838	145.418	139.428	2.695.898	2.634.122
Relativ fordeling						
0-19 år	32,1%	33,5%	21,6%	23,7%	22,9%	24,6%
20-66 år	59,2%	61,1%	65,7%	68,1%	61,8%	64,6%
67+ år	8,7%	5,4%	12,7%	8,2%	15,3%	10,8%
Total	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabel 12: Befolkningen pr. 1. januar 2004 fordelt på køn og alder

	Urban		Århus Kommune		Hele landet	
	Kvinder	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	Mænd
0-19 år	3.379	3.732	33.060	34.773	641.743	675.285
20-66 år	6.135	6.607	98.587	97.112	1.677.304	1.703.973
67+ år	929	606	18.181	11.797	408.458	290.877
Total	10.443	10.945	149.828	143.682	2.727.505	2.670.135
Relativ fordeling						
0-19 år	32,4%	34,1%	22,1%	24,2%	23,5%	25,3%
20-66 år	58,7%	60,4%	65,8%	67,6%	61,5%	63,8%
67+ år	8,9%	5,5%	12,1%	8,2%	15,0%	10,9%
Total	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabel 13 viser antallet af nydanskere² i de tre områder. Det fremgår af tabellen, at andelen af nydanskere i Urbanområdet er steget med 4,9 pro-

² Nydanskere er her defineret som indvandrere og efterkommere. Efterkommere er personer, der er født i Danmark af forældre, hvoraf ingen er dansk statsborger født i Danmark.

centpoint i perioden 2000-2004. Andelen af nydanskere i Århus Kommune og resten af landet er steget med henholdsvis 1,3 og 1,1 procentpoint i samme periode.

Tabel 13: Nydanskere pr. 1. januar 2000 og 2004

	Urban		Århus Kommune		Hele landet	
	2000	2004	2000	2004	2000	2004
Antal, 2000	10.298	11.368	28.955	33.694	378.162	442.036
Andel, 2000	48,3%	53,2%	10,2%	11,5%	7,1%	8,2%
Vækst i antal 2000-2004	1.070		4.739		63.874	

Tabel 14 viser den gennemsnitlige indkomst i 2000 og 2004 for beboere over 15 år. Det fremgår af tabellen, at den gennemsnitlige indkomst for beboere i Urbanområdet er væsentligt lavere end den gennemsnitlige indkomst i Århus Kommune og hele landet. Tabellen viser endvidere, at forskellen er blevet større siden 2000, idet den gennemsnitlige indkomst er steget mindre i Urbanområdet, end den er steget i de øvrige områder.

Tabel 14: Gennemsnitlige samlede indkomster (alle skattepligtige personer på 15 år og derover)

	Urban	Århus Kommune	Hele landet
Gennemsnitlig skattepligtig indkomst pr. person i 1999	134.874	196.895	202.362
Gennemsnitlig skattepligtig indkomst pr. person i 2004	147.779	216.134	224.685
Udvikling, 2000-2004	9,6%	9,8%	11,0%

Tabel 15 nedenfor viser fordelingen på socioøkonomisk grupper i de tre områder. Det fremgår af tabellen, at der er en påfaldende stor andel af beboere på kontanthjælp og i målrettet beskæftigelsesforløb i Urban-området sammenlignet med de øvrige områder. Beboere i Urbanområdet udgjorde i 2004 34 % af alle kontanthjælpsmodtagere i Århus Kommune. Dette skal sammenholdes med det forhold, at beboere i Urbanområdet samlet udgjorde 6,7% af beboere i Århus Kommune i den relevante aldersgruppe.

Tilsvarende er andelen af beboere, som er lønmodtagere eller selvstændige mindre i Urbanområdet end i resten af landet.

Samlet betraget er der ingen afgørende udvikling sket fra 2000 til 2004. Dog er det værd at bemærke, at andelen af beboere i Urbanområdet på kontanthjælp er steget en smule siden 2000, og andelen af beboere i målrettet beskæftigelsesforløb samt andelen af arbejdsløse er faldet en smule. Hertil kommer at andre uden for arbejdsstyrken er steget lidt.

Tabel 15: Befolkningen i Urbanområdet, Århus og hele landet opdelt efter socioøkonomisk status

Socioøkonomisk status ³	Urban		Århus Kommune		Hele landet		Urban i pct. af Århus Kommune	
	2000	2004	2000	2004	2000	2004	2000	2004
Selvstændige	3,2% (442)	2,6% (355)	4,0% (7.980)	3,3% (6.935)	5,2% (187.185)	4,6% (167.113)	5,5%	5,1%
Lønmodtagere	45,2% (6.294)	44,7% (6.212)	67,9% (137.031)	66,8% (138.701)	69,5% (2.496.647)	68,2% (2.463.592)	4,6%	4,5%
Arbejdsløse	6,6% (912)	6,3% (872)	3,9% (7.811)	4,5% (9.418)	3,3% (117.689)	4,1% (147.666)	11,7%	9,3%
Uddannelse	8,8% (1.218)	10,1% (1.404)	6,1% (12.285)	7,2% (15.001)	3,2% (115.226)	3,9% (139.941)	9,9%	9,4%
Målrettet beskæftigelsesforløb	9,2% (1.284)	7,1% (989)	3,0% (6.132)	2,4% (5.060)	1,7% (62.539)	1,5% (53.838)	20,9%	19,5%
Kontanthjælp	10,8% (1.506)	11,0% (1.535)	2,3% (4.631)	2,2% (4.475)	1,4% (51.935)	1,5% (53.083)	32,5%	34,3%
Andre udenfor arbejdsstyrken	16,2% (2.258)	18,2% (2.532)	12,8% (25.820)	13,5% (27.918)	15,7% (562.520)	16,3% (588.324)	8,7%	9,1%
Total	100,0% (13.914)	100,0% (13.899)	100,0% (201.690)	100,0% (207.508)	100,0% (3.593.741)	100,0% (3.613.557)	6,9%	6,7%

Tabel 16 viser andel beskæftigede og arbejdsløse i de tre områder fordelt på herkomst. Af generelle konklusioner kan fremdrages, at den samlede beskæftigelsesprocent er stort set uændret i Urbanområdet. Beskæftigelsen er stadig væsentligt lavere i Urbanområdet end i de øvrige områder. I 2004 var beskæftigelsen 23,4 procentpoint lavere i Urbanområdet end i Århus Kommune og 26 procentpoint lavere end landsgennemsnittet.

Ser man på de enkelte herkomstgrupper, viser tabellen, at beskæftigelsen for danskere er faldet en anelse, mens beskæftigelsesprocenten til gengæld er steget med 2,2 %p. for flygtninge og indvandrere (andre lande). Dette er sket samtidigt med at denne befolkningsgruppe er steget. Arbejdsløshedsprocenten for flygtninge og indvandrere er faldet fra 24,3 % til 20,4 %. En bemærkelsesværdig ændring er samtidig antallet af flygtninge og indvandrere i beskæftigelsesforanstaltninger. Det er steget fra 3,8 % til 9,4 %. Samme tydelige tendens gør sig gældende for Århus Kommune – dog en mindre stigning – men ikke for resten af landet. Tallene indikerer således en stærk intensivering af Århus Kommunes samlede arbejdsmarkedsindsats overfor denne gruppe og man kan antage at det er denne intensivering der begynder at slå positivt igennem på beskæftigelsestallene.

³ Kategorierne *Målrettet beskæftigelsesforløb* og *Andre udenfor arbejdsstyrken* er summeringer af en række underkategorier. I kategorien *Målrettet beskæftigelsesforløb* ligger de grupper, som er i et forløb, der peger fremad mod en fremtidig beskæftigelse, f.eks. revalidering, aktivering mv., mens *Andre udenfor arbejdsstyrken* er personer på efterløn, førtidspension mv.

Tabel 16: Arbejdsløshed og beskæftigelse mm. fordelt på herkomstgrupper for de 16-66årige pr. 1. januar 2000 og 2004

		Urban		Århus Kommune		Hele landet	
		2000	2004	2000	2004	2000	2004
Danmark	Arbejdsløsheds pct.	7,5%	7,7%	4,5%	5,5%	3,8%	4,9%
	Ikke beskæftigelses pct.	40,2%	40,6%	25,4%	26,9%	23,9%	25,5%
	Beskæftigelses pct.	59,8%	59,4%	74,6%	73,1%	76,1%	74,5%
	beskæftigelsesforanstaltning	1,6%	1,5%	0,6%	0,6%	0,5%	0,6%
	Arbejdsstyrken	5.248	4.762	142.174	142.662	2.635.255	2.587.622
	Population/ samlet befolkning	8.121	7.399	182.012	184.369	3.328.506	3.302.621
Norden, EU, USA og Canada	Arbejdsløsheds pct.	12,4%	12,0%	8,5%	8,5%	5,8%	6,6%
	Ikke beskæftigelses pct.	62,3%	61,6%	41,8%	46,4%	37,9%	39,7%
	Beskæftigelses pct.	37,7%	38,4%	58,2%	53,6%	62,1%	60,3%
	I beskæftigelsesforanstaltning	1,7%	1,2%	1,4%	0,8%	1,2%	1,1%
	Arbejdsstyrken	210	208	3.917	3.981	62.360	64.467
	Population/ samlet befolkning	488	477	6.162	6.801	94.544	99.793
Andre lande	Arbejdsløsheds pct.	24,3%	20,4%	18,6%	16,3%	14,4%	14,6%
	Ikke beskæftigelses pct.	71,0%	68,8%	64,0%	60,3%	55,9%	53,8%
	Beskæftigelses pct.	29,0%	31,2%	36,0%	39,7%	44,1%	46,2%
	I beskæftigelsesforanstaltning	3,8 %	9,4 %	2,7 %	6,9 %	2,9 %	3,4 %
	Arbejdsstyrken	2.034	2.360	5.975	7.747	88.009	114.207
	Population/ samlet befolkning	5.305	6.023	13.516	16.338	170.691	211.143
Total	Arbejdsløsheds pct.	12,2%	11,9%	5,1%	6,1%	4,2%	5,3%
	Ikke beskæftigelses pct.	52,7%	53,5%	28,5%	30,1%	25,8%	27,5%
	Beskæftigelses pct.	47,3%	46,5%	71,5%	69,9%	74,2%	72,5%
	Arbejdsstyrken	7.492	7.330	152.066	154.390	2.785.624	2.766.296
	Population/ samlet befolkning	13.914	13.899	201.690	207.508	3.593.741	3.613.557

Tabel 17 viser uddannelsesniveaut for 20-66 årige fordelt på bopæl. Det fremgår af tabellen, at andelen af beboere med erhvervsfaglig uddannelse samt kort, mellemlang og lang uddannelse er mindre i Urbanområdet end i de øvrige områder. Omvendt er der flere beboere i Urbanområdet med grundskolen som højeste gennemførte uddannelse, end der er i de andre områder.

Fordelingen af beboere på de forskellige uddannelsesniveauer er stort set den samme i 2004, som den var i 2000. De små forskelle der er forstærker primært det ovenfor beskrevne mønster⁴. Dog brydes dette mønster af en lille stigning fra 2000 til 2004 i andelen af beboere i Urbanområdet med en mellemlang videregående uddannelse.

Tabel 17: Antal 20-66årige i befolkningen fordelt efter højeste fuldførte uddannelse pr. 1. januar 2000 og 2004

	Urban		Århus Kommune		Hele landet		Urban i pct. af Århus Kommune	
	2000	2004	2000	2004	2000	2004	2000	2004
Grundskole	38% (4.879)	37% (4.707)	21% (37.962)	19% (35.094)	31% (998.511)	28% (907.387)	12,9%	13,4%
Almen- gymnasial	13% (1.705)	13% (1.594)	14% (24.600)	13% (22.989)	6% (186.248)	6% (175.810)	6,9%	6,9%
Erhvervs- gymnasial	3% (386)	3% (405)	4% (6.321)	4% (7.046)	2% (75.001)	2% (76.204)	6,1%	5,7%
Erhvervs- faglig	21% (2.660)	20% (2.531)	30% (52.928)	28% (51.751)	37% (1.176.972)	37% (1.184.278)	5,0%	4,9%
Kort videre- gående	3% (410)	3% (433)	4% (7.521)	5% (9.235)	4% (126.536)	5% (147.507)	5,5%	4,7%
Mellemlang videre- gående	9% (1.127)	11% (1.339)	16% (29.291)	19% (34.320)	12% (386.551)	14% (432.190)	3,8%	3,9%
Lang videre- gående	4% (508)	4% (516)	8% (15.026)	10% (17.698)	5% (150.215)	6% (176.971)	3,4%	2,9%
Uoplyst	9% (1.143)	10% (1.217)	2% (4.042)	3% (4.821)	2% (76.236)	3% (85.008)	28,3%	25,2%
Total	100% (12.818)	100% (12.742)	100% (177.691)	100% (182.954)	100% (3.176.270)	100% (3.185.355)	7,2%	7,0%

⁴ En del af ændringen skyldes, at en mindre gruppe i er klassificeret som uoplyst i 2004. Mange der tidligere var i denne gruppe er flyttet til *Grundskolen*-kategorien.

I tabel 18 er vist hvor stor en andel af arbejdsstyrken⁵, som har været berørt af ledighed eller har deltaget i en arbejdsmarkedsforanstaltning (aktivering mv.). Dette er vist for henholdsvis perioden 2. kvartal 1999 – 1. kvartal 2000 og perioden 2. kvartal 2004 – 1. kvartal 2005.

Som det fremgår af tallene har der været en kraftig udvikling i Urbanområdet, mens der i Århus og landet som et hele kun har været tale om begrænsede ændringer. Andelen som har været berørt af ledighed er steget fra 25 % til 40 %, mens andelen som har været i en arbejdsmarkedsforanstaltning også er steget med knapt 10 procentpoint. Samlet set har stigningen i andelen af personer, som har været berørt af det ene været på 15 procentpoint, således at over halvdelen af alle, som ikke er studerende eller på passiv forsørgelse, har været arbejdsløs eller i en arbejdsmarkedsforanstaltning.

Tabel 18: Andel berørt af ledighed eller arbejdsmarkedsforanstaltning

	Andel berørt af ledighed		Andel i arbejdsmarkedsforanstaltning		Andel berørt af ledighed og / eller arbejdsmarkedsforanstaltning	
	2000	2004	2000	2004*	2000	2004*
Urban	25,7%	40,0%	23,4%	32,3%	37,5%	52,6%
Århus	19,9%	20,3%	16,0%	17,2%	29,0%	29,6%
Landet	18,7%	18,2%	16,6%	17,2%	29,2%	28,8%

Kilde: Danmarks Statistiks arbejdsløshedsregister og AMFORA

* Inkluderer danskundervisning og kurser i samfundsforståelse mv.

I nedenstående tabel 19 er vist i hvilken grad de som er berørte af ledighed, har været ledige. Graden er angivet i promiller, og en person som har været fuldtidsledig i hele perioden vil således have en grad på 1.000. I Urbanområdet er graden faldet for både arbejdsløshed og foranstaltninger. Med andre ord har der været en ændring, således at de som er berørte er det i relativt kortere tid. Der er dog ikke tale om betydelige ændringer.

Tabel 19: Arbejdsløshedsgrad og foranstaltningsgrad

	Arbejdsløshedsgrad		Foranstaltningsgrad		Samlet grad	
	2000	2004	2000	2004*	2000	2004*
Urban	376	366	492	436	564	546
Århus	290	325	540	513	497	521
Landet	262	304	588	568	502	533

Kilde: Danmarks Statistiks arbejdsløshedsregister og AMFORA

* Inkluderer danskundervisning og kurser i samfundsforståelse mv.

⁵ I denne sammenhæng er personer i arbejdsmarkedsforanstaltninger også medtaget i arbejdsstyrken

Konsekvenser af fra og tilflytning

De tre følgende tabeller opdeler befolkningen i fire grupper. 1) Dem, som har boet i Urbanområdet i hele perioden 1999-2003 (Øverste venstre hjørne) 2) dem, som er flyttet fra Urban-området i denne periode (Øverste højre hjørne) 3) dem, som er flyttet til Urbanområdet i denne periode og 4) dem, som ikke har boet i området i perioden; dvs. resten af Danmarks befolkning.

Tabel 20 nedenfor viser, at der har været en netto-emigration af personer i alderen 16-67. Af de personer, som boede i området i 1. januar 2000 er 5.499 flyttet ud inden 1. januar 2004 mens kun 4.633 er kommet til. Dette svarer til en udflytningsgrad på de fire år på knap 40 %.

Tabel 20: Flytning til og fra Urbanområdet (pers. i alderen 16-66)

		2004	
		Urban	Andet
2000	Urban	8.353	5.499
	Andet	4.633	3,5 mio.

Tabel 20 viser hvor stor en andel af befolkningen i de fire grupper, som er enten lønmodtagere eller selvstændige i 1999 og i november 2003. Det fremgår af tabellen, at andelen af lønmodtagere og selvstændige er større både blandt tilflyttere til og fraflyttere fra Urbanområdet, end den er blandt dem, som har boet i området i hele perioden.

Hvis der ingen migration havde været i perioden, ville andelen af lønmodtagere og selvstændige i Urbanområdet have været 48 % (fremgår ikke af tabellen). Det vil med andre ord sige, at migrationen til og fra området har en negativ "beskæftigelseseffekt" på 3-procentpoint.

Tabel 21: Lønmodtagere og selvstændige (andel af 16-67årige)

		2003	
		Urban	Andet
1999	Urban	45%	63%
	Andet	54%	74%

Endelig viser tabel 22 at den gennemsnitlige indkomst for de fire grupper. Den gennemsnitlige indkomst er større blandt fraflyttere fra Urban-området end blandt beboere i området. Tabellen viser endvidere, at den gennemsnitlige indkomst blandt tilflyttere er mindre sammenlignet med den gennemsnitlige indkomst for områdets beboere. Dette er overraskende, idet det fremgik ovenfor, at der er en større andel af lønmodtagere og selvstændige blandt tilflyttere end blandt beboere i området. Dette kan måske forklares med, at der er en stor andel af tilflytterne, som er under uddannelse og derfor trækker den gennemsnitlige indkomst ned. 17 % af tilflyt-

terne er under uddannelse mod kun 6 % af dem, som har boet i området i hele perioden (fremgår ikke af tabeller)

Hvis der ingen migration havde været, ville den gennemsnitlige indkomst have været 169.675 kr. (fremgår ikke af tabellen). Dette understreger billedet i tabellen ovenfor, som tyder på, at der i et vist omfang sker en fraflytning fra Urbanområdet blandt personer, som stiger i levestandard.

Tablet 22: Gennemsnitlig indkomst

		2003	
		Urban	Andet
1999	Urban	163.090	179.678
	Andet	139.447	241.562

Kriminalitet

I tabellen nedenfor er kriminaliteten målt ved hjælp af antal afgørelser truffet vedrørende personer som bor i Urbanområdet. Der er udvalgt en række lovovertrædelser af forskellig type. I første kolonne ses udviklingen fra 2000 til 2004. Som det fremgår, har der været en fremgang samlet set. Der har været en fremgang i antallet af afgørelser i voldssager, mens der omvendt har været et stort fald i blandt andet indbrud hos private. I anden kolonne ses antallet af afgørelser pr. 10.000 indbyggere.

Af de udvalgte forbrydelser, er vold den hyppigste. I de to sidste kolonner ses Urbanområdet ift. resten af landet i henholdsvis 2000 og 2004. Heraf fremgår det, at der har været en relativ nedgang i Urbanområdet generelt set i perioden. Mens der blev truffet omkring 1,8 gange flere afgørelser mod personer fra Urbanområdet i 2000, var dette tal kun 1,5 i 2004. Samtidigt fremgår det dog også, at der er tale om relativt store fluktuationer inden for de enkelte typer forbrydelser. Den største nedgang har været på dokumentfalskområdet og indbrud hos private, mens der har været en mindre relativ stigning på voldsområdet.

Tablet 23: Afgørelser: Kriminalitet

	Udvikling 2000 til 2004	Afgørelser pr. 10.000 indb. i Urbanområdet (2004)	Afgørelser ift. lands-gennemsnittet (2000)	Afgørelser ift. lands-gennemsnittet (2004)
Sædelighedsforbrydelser	-11%	3,7	2,3	1,6
Vold	36%	58,9	3,1	3,3
Dokumentfalsk	-77%	2,8	3,8	1,1
Brandstiftelse	0%	1,0	2,2	1,8
Indbrud i offentlig bygning	-11%	11,2	3,2	3,0
Indbrud hos private	-73%	1,8	2,2	0,6
Bedrageri	-56%	3,7	3,3	2,6
Alle overtrædelser	8%	519,0	1,8	1,5

Kilde: Danmarks Statistiks kriminalitetsregister

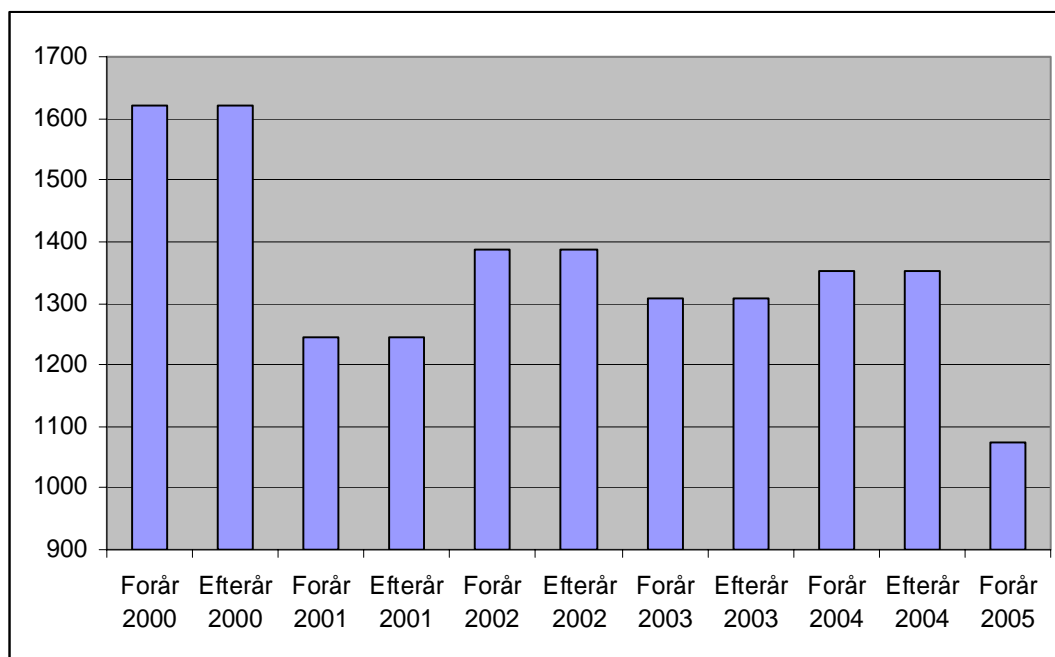
I figuren nedenfor er vist antal *anmeldelser* foretaget af personer i Urban området.

Figur 2 viser, at omfanget af anmeldt kriminalitet i Urbanområdet opgjort således er faldet i første halvdel af 2005. Således var omfanget af anmeldt kriminalitet i foråret 2005 det laveste i perioden fra 2000-2005.

Ser man på udviklingen inden for de enkelte former for kriminalitet, viser det sig, at figuren dækker over et fald i omfanget af anmeldt hærværk, indbrud, tyveri, vold og sædelighedsforbrydelser. Anmeldelser af røveri og narkotika/euforiserende stoffer er ligeledes faldet siden 2004. Dog er omfanget af disse to former for kriminalitet i 2005 på et højere niveau, end det var tilfældet i perioden 2000-2003. Hvor det generelle billede er, at kriminaliteten i Urban-området er på sit laveste niveau i 2005, er det således tilfældet for disse to områder, at kriminaliteten er steget.

Stigningen i omfanget af anmeldt narkotika/euforiserende stoffer skyldes dog sandsynligvis en øget politimæssig indsats i Urban-området. Omfanget af *begået* kriminalitet indenfor narkotika/ euforiserende stoffer er derfor ikke nødvendigvis steget, selvom omfanget af *anmeldelser* af denne type kriminalitet er steget.

Figur 2: Antal anmeldelser i Urbanområdet

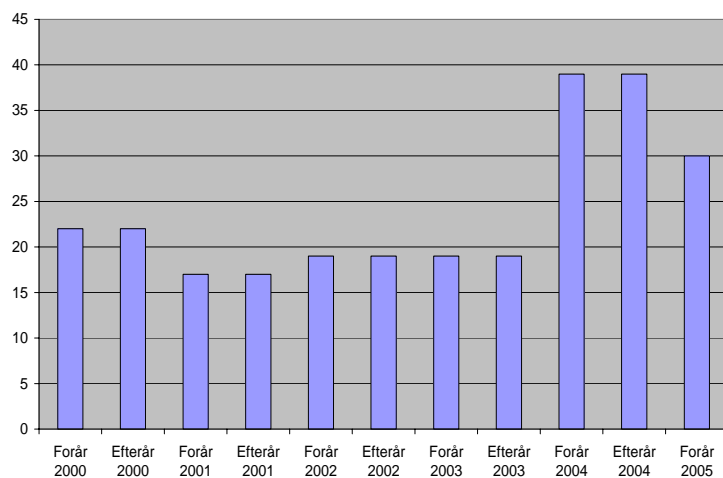
* Målt som antal anmeldelser af hærværk, indbrud, tyveri, vold, røveri, sædelighed samt narkotika / lov om euforiserende stoffer.

Note: Figuren er baseret på statistik på årsbasis. For at illustrere det på halvårsbasis er tallene divideret med to. Kilde: Århus Politi, 2005

Figuren nedenfor er en separat opgørelse over antallet af røverier anmeldt i urbanområdet. Figuren viser, at der på dette område er sket en stigning.

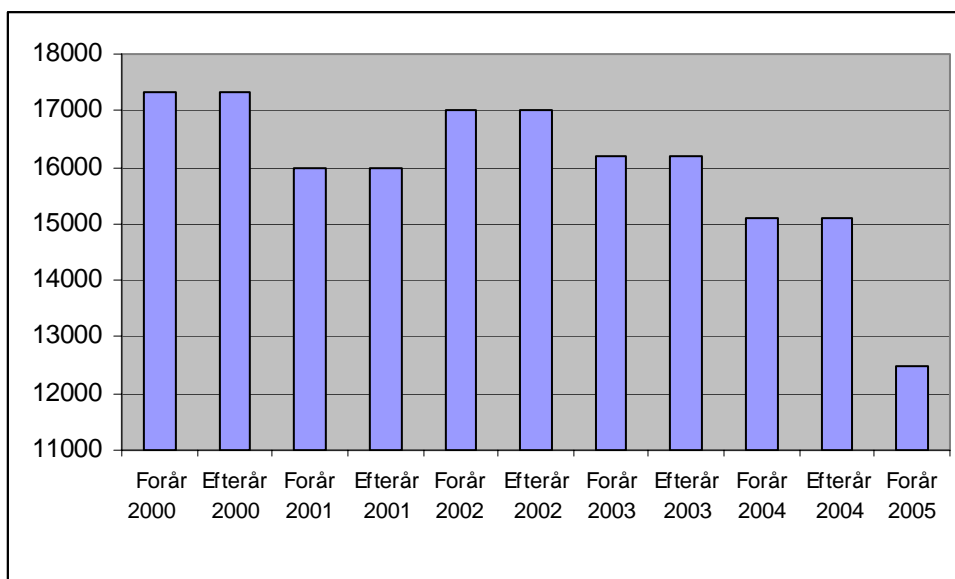
Figur 3: Udvikling: Anmeldte røverier i Urbanområdet

Note: Figuren er baseret på statistik på årsbasis. For at illustrere det på halvårsbasis er tallene divideret med 2. Kilde: Århus Politi, 2005

I figur 4 nedenfor er vist en opgørelse over kriminalitet i hele Århus politikreds.

Figur 4: Udvikling i kriminalitet i Århus politikreds

* Målt som antal anmeldelser af hærværk, indbrud, tyveri, vold, røveri, sædelighed samt narkotika / lov om euforiserende stoffer.

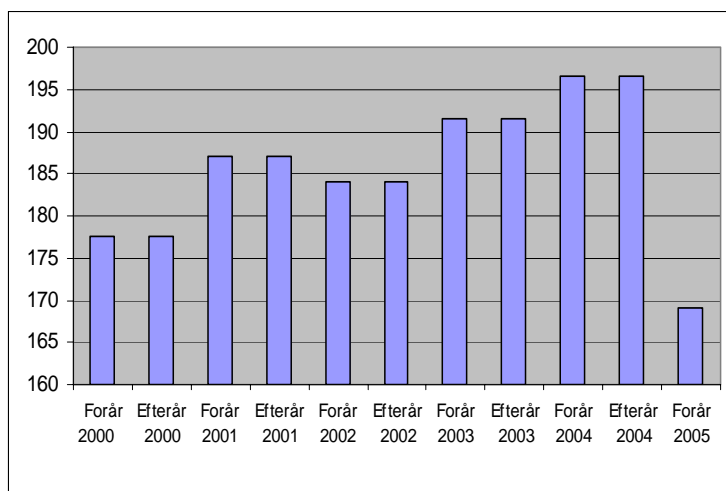
Note: Figuren er baseret på statistik på årsbasis. For at illustrere det på halvårsbasis er tallene divideret med 2. Kilde: Århus Politi, 2005

Af figuren fremgår det, at kriminaliteten er faldet i første halvdel af 2005 i Århus Politikreds. Det er således ikke kun i Urban-området, at tendensen har været faldende.

Ser man på udviklingen inden for de enkelte former for kriminalitet, er tendensen, at kriminaliteten indenfor alle områder er faldet med undtagelse af narkotika/ euforiserende stoffer. Udviklingen i kriminaliteten i Urbanområdet følger således i høj grad udviklingen i resten af Århus Politikreds. Udviklingen adskiller sig dog markant på ét område, som er røveri. Ovenfor fremgik det, at omfanget af anmeldte røverier er steget i Urbanområdet. I resten af Århus Politikreds er omfanget af røveri faldet markant, som det fremgår af nedenstående figur 5.

Figur 5: Udvikling: Anmeldte røverier i Århus Politikreds

Note: Figuren er baseret på statistik på årsbasis. For at illustrere det på halvårsbasis er tallene divideret med to. Kilde: Århus Politi, 2005

Målopfyldelse vurderet i relation til globale indikatorer

Det helt generelle indtryk af den socioøkonomiske situation og status på de globale indikatorer er, at der stort set ingen ændringer er sket fra 2000 til 2004. Dette gælder såvel mht. en negativ retning, som man kunne have frygtet, og mht. en positiv retning, som man kunne have håbet.

I den forbindelse skal det dog erindres, at området løbende "udsættes" for en netto belastningsgrad, jf. ovenstående. Havde denne belastningsgrad været neutral, ville udviklingen formodentligt have tegnet sig mere positiv.

På andre områder har udviklingen dog tegnet sig ganske positivt. Nedenfor gennemgås indikatorerne og vurderes efter samme skala som tidligere.

Globale indikatorer som er relateret til en prioritet og for hvilke der er etableret programmål. Udviklingsoversigt og vurdering

Nr.	Program mål	Pri-ori-tet	Status og kommentar	Vurdering
30	Beskæftigelsesgraden øges med 3 % pr år.	1.1	Uændret, men skal vurderes i lyset af en migrationsmæssig netto belastningsgrad på beskæftigelsen på 3 procentpoint mv. Hertil kommer at beskæftigelsesgraden for flygtninge/indvandrere er steget fra 33 % til 41 % i perioden.	
31	Antal langtidsledige falder	1.1	Kan ikke vurderes.	
32	Personer med erhvervmæssig uddannelse udgør 55 % af arbejdsstyrken	1.1	Lille forbedring. Medtages gymnasieuddannelse er niveauet på 54 %. Antal uoplyste uddannelser er faldet betragteligt i DST siden første kørsel.	
33	Etablering af 20 virksomheder i området			

34	Antal på sociale overførselsindkomster på 30 % af arbejdsstyrken	1.1	Antal stort set uændret (38 % i 2004).	
35	Andel borgere med anden etnisk herkomst end dansk på 40 %		Andel steget fra 48 % til 53 % fra 2000 til 2004.	
36	Andel der dropper ud af skolen på 0 %		Uoplyst, men unge i uddannelse steget lidt.	
37	Kriminalitet. Ofre/forbrydelser pr. 10.000 indbyggere på 45. Startniveau på 65	2.1	Start indikator på 65 er uhensigtsmæssig som mål. (f.eks. mere afhængig af politimæssig indsats i området end reel kriminalitet). Overordnet set er antal anmeldelser faldet hvilket må tilskrives en positiv udvikling mht. generel kriminalitet i området.	
40	Andel af børn der deltager i idræts og kulturaktiviteter på 80 %	1.2	Af den repræsentative tlf. undersøgelse fremgår det, at 68 % deltager i de her nævnte fritidsaktiviteter. Hertil skal lægges de kultur- og fritidsaktiviteter, der ikke er nævnt/spurgt til. Det vurderes derfor, at den faktiske deltagelse er højere, og at man er tæt på målet.	

Delkonklusion

Det slår også igennem på de globale indikatorer, at det tunge arbejdsmarkedsområde ikke viser de resultater, man havde håbet. Det gælder Urbanprogrammets ambitioner og i særdeleshed de samlede statslige og kommunale tiltag og indsatser på arbejdsmarkeds og beskæftigelsesområdet. Der spores ingen generelle ændringer i områdets samlede socioøkonomiske tilstand.

Men den tilsyneladende stilstand mht. Urbanområdet socioøkonomiske karakteristika bør vurderes i lyset af, at området belastes af en "negativ beskæftigelseseffekt" og en "negativ indkomsteffekt". Tendensen er ikke dramatisk, men solid: Stigende indkomst og beskæftigelsesgrad medfører fraflytning.

Hertil kommer, at beskæftigelsesprocenten for flygtninge og indvandrere i perioden 2000 – 2004 er steget fra 29,2 % til 31,2 % af population af 16-66 årige flygtninge & indvandrere i området. Hertil kommer en markant stigning i antallet af flygtninge & indvandrere i beskæftigelsesforanstaltninger. Tendensen i beskæftigelsen og i beskæftigelsesindsatsen for flygtninge indvandrere kan genfindes for Århus Kommune, men ikke så markant for resten af landet. De flygtninge indvandrere der er i arbejdsstyrken, har man altså haft tiltagende held med at få i beskæftigelse.

Antallet af borgere med anden etnisk herkomst end dansk er samtidigt steget med 5 % siden 1999. (Det etnisk herkomstsmæssige nettobidrag er ikke undersøgt)

Vurderet optimistisk ville en migrationsmæssig neutralitet have medført en opnåelse af programmålet om at øge beskæftigelsesgraden med 3 % pr. år.

Det skal samtidigt bemærkes, at der over fire år kunne konstateres en ud- og indflytningsgrad på 40 % af det samlede beboertal. De migrerende borgere, såvel mht. ind og udflytning, karakteriseres i højere grad end de fastboende ved at være lønmodtagere, selvstændige eller under uddannelse. Den migrationsmæssige tendens er tydelig: Borgere uden for arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet er "fastboende", de andre flytter ind, og ud igen når indkomsten stiger.

Det fremgår af interview, at Urbanprogrammet har haft vanskeligt ved, at rekruttere arbejdsmarkedspare borgere til projekter under foranstaltning 1.1., angiveligt fordi de er "afsat" til kommunale og privat udliciterede foranstaltninger. Denne tendens kan bekræftes af tallene ovenfor. Ledighedsgraden er uændret, men antal berørt af ledighed eller/og arbejdsmarkedspare foranstaltninger er steget relativt dramatisk.

Et plus i karakterbogen skal gives i sammenhæng med virksomhedsoprettelserne. På plussiden hører også de positive udviklinger og tendenser, der tegner sig på kriminalitetsområdet – dog undtaget en mindre stigning i domfældelser for vold og anmeldelser af røveri – på fritids- og kulturområdet og tendentielt på uddannelsesområdet – skønt de uændrede beskæftigelsesforhold og de samlede socioøkonomiske grundvilkår.

Anbefalinger

At målopnåelse mht. de globale indikatorer vurderes i lyset af den negative beskæftigelses- og indkomstmæssige nettoeffekt af borgernes migration.

BORGERINDDRAGELSE OG TILFREDSHED

Af anbefalingerne fra 2003 evalueringen fremgik det blandt andet at:

- *Der er blandt alle aktører enighed om, at indflydelsen på programmet stadig ikke er nået derud hvor den bør være. Der bør derfor eksperimenteres mere med at slippe indflydelsen, åbne "beslutningscirklerne" og stimulere ansvarsskabelsen*
- *Århus Kommune og andre aktører "udefra" opleves at have for meget indflydelse på programmets indhold, hvorfor det anbefales, at man holder derfra holder foden fra speederen og holder eventuelle kommunale projekter tilbage en tid endnu. I hvert fald for projekter der ikke samtidigt har bred oppakning blandt de lokale borgere og aktører.*

I dette afsnit skal først lokale borgere og aktørers vurdering af programmet gennemgås, og dernæst skal borgerinddragelsen og empowerment vurderes. Empowerment skal her forstås som programmets evne til at give borgernes – herunder de unges – ligeværdige muligheder for at udtrykke personlige potentialer og tage ansvaret for eget liv. I en mindre højtidelig udgave skal borgernes tilfredshed og tro på områdets fremtid vurderes.

Ændringer i kendskab til og opfattelse af programmet fra 2003-2005

Som tidligere beskrevet kender 1 ud af 4 borgere i Urbanområdet nu til Urbanprogrammet. Desuden kender over halvdelen af borgerne til et eller flere specifikke projekter. 1 ud af 10 af borgerne havde deltaget i et eller flere projekter eller aktiviteter, og heraf vurderede 90 %, at de havde været gode. (For yderligere uddybning heraf se bilag 1).

Af 2003 evalueringen fremgik det, at flere borgere og professionelle, der kendte Urbanprogrammet, var kritiske over for programmet og dets meget top-down anlagte form. Ikke mindst på grund af den meget bureaukratiske projektansøgningsprocedure og Århus Kommunes store tildelte andel af midler fra puljen mente mange, at "kagen var blevet spist allerede inden den var blevet bagt" – som det blev udtrykt.

Denne tidligere kritiske holdning vedkender flere interviewede projektledere sig nu i 2005, men pointerer samtidig, at de nu er blevet meget mere positivt stemte over for programmet og dets udrulning. Dette skyldes især, som en projektleder udtrykte det, at "det er de mindre projekters tid nu". De mener dermed, at lokale borgere nu har mulighed for og får stor hjælp til at opstarte projekter. Alle interviewede projektledere tildeler sekretariatet fortjenesten for, at programmet og dets projekter nu er mere lokale og velkørende. "Sekretariatet er meget hjælpsomme; stor tak til dem", som en udtrykte det f.eks. i forbindelse med det megen papirarbejde i ansøgningsproceduren.

Samtlige interviewede projektledere og udvalgte borgere er generelt meget positive over for Urbanprogrammets sekretariats indsats, og de forskellige projekter de har kendskab til.

”Sekretariatet har skabt et lokalt netværk...”

”Sekretariatet har skabt et netværk, som ikke ellers ville være skabt i området” udtrykte en projektleder det under interview, og ”Urban har skubbet nogle aktiviteter i gang og skabt positiv udvikling i området”, udtrykte en borger det.

Den positive udvikling i form af flere lokale projekter, mere borgerdeltagelse, flere aktiviteter osv. har ikke alene smittet af på indikatorerne, men altså også på den lokale opfattelse og vurdering af Urbanprogrammet i almindelighed.

I det følgende fremgår det også, at en generel positiv udvikling i aktivitetsniveauet og i borgernes oplevelse af området synes at være etableret.

Borgernes vurdering af området

Af nedenstående tabel 24 kunne man få det indtryk, at borgerne i Urbanområdet er en smule mindre tilfredse med at bo hvor de bor nu i forhold til tilfredsheden i 2003. Den gennemsnitlige tilfredshed er faldet fra 7,1 i 2003 til 6,8 i 2005. Denne afvigelse ligger inden for den statistiske usikkerhed, men mht. de enkelte gruppers tilfredshed må man bemærke, at flygtninge og indvandreres tilfredshedsvurdering tilsyneladende er faldet lidt.

Men man må tage højde for, at formuleringen: ”det sted hvor du bor nu” meget vel kan opfattes som de fysiske rammer for hjemmet, boformen osv. og ikke som området i almindelighed. Spørgsmålet blev imidlertid formuleret sådan i en anden undersøgelse i 2003, hvorfor det skulle formuleres identisk hermed i 2005, for at give sammenligningsmæssig mening.

Med hensyn til svarene i de øvrige spørgsmål vedrørende borgernes vurdering af området, ser trenden anderledes positiv ud.

Tabel 24: På en skala fra 1 til 10, hvor tilfreds er du med at bo det sted, hvor du bor nu? Hvor 1 betyder, at du er meget utilfreds, og 10 betyder, at du er meget tilfreds. Forskellige gruppers gennemsnitlige tilfredshed med at bo det sted de bor i 2003 og i 2005.

Baggrund	2003 *)	2005
Flygtninge/indvandrere	6,98	6,30
Danskere	7,22	7,34
Køn		
Mand	6,91	6,59
Kvinde	7,26	7,10

Hjemmeboende born		
Ingen hjemmeboende born	7,38	7,37
Hjemmeboende born	6,78	6,27
Erhverv		
Arbejder	7,14	6,70
Funktionær/selvstændig	6,83	6,93
Under uddannelse	6,92	6,75
Udenfor arbejdsmarkedet	7,34	6,92
Uddannelse		
Ingen uddannelse, sprogkurser o.lign eller folkeskole	7,23	6,86
Erhvervsuddannelse	7,05	6,48
Gymnasieniveau, kort, mellem eller lang videregående	7,00	6,98
Alder		
18-34 år	6,66	6,78
35-55 år	7,34	6,53
56 år og derover	7,88	7,74
Total	7,10	6,84

*) Tallene fra 2003 er vægtede således, at andelen af flygtninge og indvandrere og alderssammensætningen er identisk i forhold til 2005-stikprøven.

Mere dynamik i området de sidste 5 år

En klar overvægt af borgerne mener, at der sker flere gode ting i området nu, at områdets fremtid tegner sig lysere, og at der er flere muligheder for borgerne nu end for 5 år siden, jf. nedenstående tabel 25.

Tabel 25: "Udvikling"

	Helt enig	Delvist enig	Delvist uenig	Helt uenig	Ved ikke	Gennemsnit
Alt i alt sker flere gode ting i området nu end for 5 år siden	21 % (103)	33 % (168)	16 % (79)	12 % (58)	19 % (94)	0,37
Alt i alt tegner områdets fremtid sig lysere nu end for 5 år siden	21 % (105)	31 % (154)	13 % (67)	16 % (78)	20 % (98)	0,29
Alt i alt er der flere muligheder for borgerne i området nu end for 5 år siden	26 % (130)	30 % (153)	11 % (53)	11 % (53)	23 % (113)	0,48

Note: Gennemsnit er beregnet ved at tildele svaret 'Helt enig' værdien 2, svaret 'Delvist enig' værdien 1, svaret 'Delvist uenig' værdien -1, 'Helt uenig' værdien -2 og endeligt svaret 'Ved ikke' værdien 0.

Denne tendens er også kendetegnende blandt de interviewede projektledere og udvalgte borgere. De fleste mener, at beboerne er mere aktive i området, og at der er mange gode aktiviteter og projekter at deltage i.

En projektleder udtrykte, at "der er kommet mere dynamik i området". Flere udvalgte borgere lægger vægt på, at der er blevet mindre kriminalitet i området de sidste 5 år. En ung borger forklarede dette fald med, at "der er kommet masser af aktiviteter for unge".

De unge og de midaldrende er også mere positive i vurderingen af udviklingen de sidste 5 år end de ældre i området, hvilket fremgår af nedenstående tabel.

Table 26: "Udvikling" – gennemsnit for forskellige grupper

	Alt i alt sker flere gode ting i området nu end for 5 år siden	Alt i alt tegner fremtiden for områdets unge sig lysere nu end for 5 år siden	Alt i alt er der flere muligheder for borgerne i området nu end for 5 år siden
Uddannelse			
Ingen uddannelse, sprogkurser o.lign eller folkeskole	0,09	0,24	0,46
Erhvervsuddannelse	0,37	0,13	0,61
Gymnasieniveau, kort, mellem eller lang videregående	0,55	0,37	0,49
Baggrund			
Flygtning/indvandrer	0,27	0,14	0,49
Dansker	0,44	0,40	0,52
Alder			
18 - 34 år	0,35	0,34	0,45
35 - 55 år	0,44	0,31	0,65
56 år og derover	0,19	0,00	0,32
Børn			
Hjemmeboende børn	0,22	0,21	0,45
Ingen hjemmeboende børn	0,48	0,48	0,55
Total	0,35	0,28	0,51

Note: Gennemsnit er beregnet ved at tildele svaret 'Helt enig' værdien 2, svaret 'Delvist enig' værdien 1, svaret 'Delvist uenig' værdien -1, 'Helt uenig' værdien -2 og endeligt svaret 'Ved ikke' værdien 0.

Det væsentlige er, at alle grupper gennemsnitligt set vurderer udviklingen positivt. Herefter kan det konstateres, at danskere vurderer udviklingen lidt mere positivt end flygtninge/indvandrere og at uddannelsesniveau desuden spiller en rolle i vurderingen.

Højere fritidsaktivitet

Den generelt set mere positive vurdering af området og mulighederne afspejler sig også i en højere fritidsaktivitet nu end for 2 år siden. Således fremgår det af tabel 1 og 2 at den samlede deltagelse er steget med fra 57 % som deltager til nu 80 % som deltager i en eller flere aktiviteter (for en uddybning heraf – hvilke fritidsaktiviteter det drejer sig om - henvises til bilag 1). Stigningen gælder såvel deltagelse i organiserede som i uorganiserede aktiviteter. Det er bemærkelsesværdigt, at der kun er mindre variationer i danskeres og flygtninge og indvandreres aktivitetsniveau (Se nærmere herom i bilag 1).

Tabel 27: Deltager du i en eller flere fritidsaktiviteter? (2005)

	Procentandel
Deltager	80 % (403)
• Deltager i organiseret fritidsaktivitet	50 % (250)
• Deltager i uorganiseret fritidsaktivitet	63 % (318)
Deltager ikke	20 % (99)
Total	100 % (502)

Tabel 28: Deltager du i en eller flere fritidsaktiviteter? (2003)

	Procentandel
Deltager	57 % (373)
• Deltager i organiseret fritidsaktivitet	37 % (242)
• Deltager i uorganiseret fritidsaktivitet	30 % (194)
Deltager ikke	43 % (283)
Total	100 % (656)

Desværre blev der ikke spurgt til børns fritidsaktivitet i 2003. Derfor kan en trend ikke konstateres på denne baggrund. Men af nedenstående tabel fremgår det at 68 % af børnene deltager nu ifølge deres forældre i en eller flere fritidsaktiviteter. På baggrund af evalueringens andre opgørelser og konstateringer er der grund til at antage, at dette tal også er udtryk for en opadgående trend. Det er bemærkelsesværdigt, at der kun er mindre variationer i aktivitetsniveauet for børn af danskere og flygtninge og indvandre-re. (se nærmere i bilag 1).

Tabel 29: Hvis børn i husstanden: Deltager et eller flere af dine børn i en eller flere fritidsaktiviteter? (2005)

	Procentandel
Deltager	68 % (163)
• Deltager i organiseret fritidsaktivitet	58 % (138)
• Deltager i uorganiseret fritidsaktivitet	35 % (84)
Deltager ikke	32 % (77)
Total	100 % (240)

Empowerment i området baseret på involverede borgere og andre aktører

En af Urbanprogrammets målsætninger er at skabe empowerment i bydelen. Borgerne skal tilskyndes til medbestemmelse og indflydelse på udviklingen i området og gives muligheder for, at udtrykke potentialer og tage ansvar for eget liv. Jf. nedenstående tabel mener langt den største del af borgerne, at de har indflydelse på områdets fremtidige udvikling, ligesom de også føler, at Urbanprogrammet har forsøgt at involvere borgerne. Det er dog også hovedparten, der mener, at Staten og Århus Kommune bestemmer. Det tyder altså på, at borgerne føler, de har medbestemmelse, men at Staten og Århus Kommune ofte har en altafgørende indflydelse. Også her har uddannelsesniveau ikke overraskende indflydelse på forestillinger om egen indflydelse.

Tabel 30: Medbestemmelse og indflydelse

	I høj grad	I nogen grad	I ringe grad	Slet ikke	Ved ikke	Gennemsnit
Borgere i området har indflydelse på, hvordan den fremtidige udvikling for området skal være	16 % (80)	42 % (211)	18 % (90)	10 % (52)	14 % (69)	2,36
Staten og Århus Kommune bestemmer alt om områdets fremtidige udvikling	37 % (187)	33 % (167)	11 % (57)	4 % (18)	15 % (73)	2,75
Urbanprogrammet har forsøgt at involvere områdets borgere	29 % (35)	36 % (44)	12 % (15)	9 % (11)	14 % (17)	2,97

Note: Gennemsnit er beregnet ved at tildele svaret 'I høj grad' værdien 4, svaret 'I nogen grad' værdien 3, svaret 'I ringe grad' værdien 2, 'Slet ikke' værdien 1 og 'Ved ikke' værdien 0.

Tabel 31: Medbestemmelse og indflydelse. Gennemsnit for forskellige grupper

	Borgere i området har indflydelse på, hvordan den fremtidige udvikling for området skal være?	Staten og Århus Kommune bestemmer alt om områdets fremtidige udvikling	Urbanprogrammet har forsøgt at involvere områdets borgere
Uddannelse			
Ingen uddannelse, sprogkurser o.lign eller folkeskole	2,17	2,67	2,80
Erhvervsuddannelse	2,42	2,78	3,09
Gymnasieniveau, kort, mellem eller lang videregående	2,49	2,80	2,96
Baggrund			
Flygtning/indvandrer	2,23	2,64	2,73
Dansker	2,48	2,85	3,10
Alder			
18 - 34 år	2,37	2,71	2,91
35 - 55 år	2,37	2,77	3,00
56 år og derover	2,24	2,87	3,00
Total	2,36	2,75	2,97

Note: Gennemsnit er beregnet ved at tildele svaret 'I høj grad' værdien 4, svaret 'I nogen grad' værdien 3, svaret 'I ringe grad' værdien 2, 'Slet ikke' værdien 1 og 'Ved ikke' værdien 0.

At Urbanprogrammet i tiltagende grad har forsøgt og i flere tilfælde er lykket med borgerinvolvering i Urbanprogrammet er også en udpræget oplevelse blandt både de interviewede projektledere og udvalgte projektaktive borgere.

Mange projekter søges fra Urbanprogrammets side som bekendt opbygget således, at lokale projektledere, -ansatte og -deltagere selv skal udvikle projekterne i samarbejde. En projektleder beskrev, at de frivillige medarbejdere selv var med til at bygge opgaver og kontoret op, hvilket "giver dem en følelse af ejerskab for projektet". Flere borgere udtrykte ligeledes,

at projekterne hjælper og vejleder dem på forskellige områder, men at de selv skal yde den største indsats.

På det personlige plan giver denne indflydelse ifølge projektlederne både selvtillid og professionel erfaring. "Nu er jeg bedre rustet, så jeg ved, hvordan jeg starter projekter op. Jeg havde et stort ansvar, som jeg virkelig kunne lide", udtrykte en deltager.

Flere andre af deltagerne gav udtrykt for samme personlige udvikling gennem deltagelse. Flere har gennem projekterne fundet ud af, hvilken uddannelse de ønsker. En der nu gerne vil være socialrådgiver sagde: "Jeg har fundet ud af gennem projektet, at der er brug for mennesker som mig med 'gadeuddannelse', der kan kombineres med en rigtig uddannelse". Mange har også fået små sejre, som "jeg har prøvet grænser af - har altid haft problemer med fremlæggelse, så det var en øvelse i projektet. Nu har jeg ingen problemer med det mere", og "jeg har lært at løse problemer på andre måder, kender flere folk og fået et netværk". På det mere håndgribelige plan har fem af de 15 interviewede fået et job gennem deltagelse i projekterne.

På det kollektive niveau fremhæver såvel projektledere som deltagere, at de har fået et større socialt netværk gennem projekterne. En gruppe ældre borgere mødtes i et projekt og har selv arrangeret en fælles udflugt til Hamborg. En gruppe unge arabiske piger arrangerede selv arabisk nytårsaftnen i en workshop med nytårsaftener som tema. Og en gruppe frivillige unge har selv taget initiativ til at tage ud på områdets skoler og fortælle andre unge om uddannelsesmuligheder.

I denne forbindelse nævner flere vigtigheden af, at det som i langt de fleste projekter er lokale initiativtagere, ledere og frivillige, der er i projekterne. En gav som eksempel, at en araber styrer ungdomsvejledningen nu. De unge lytter til ham, og ikke til en fra Århus Kommune, der ikke kender området, mente han. På samme måde skaber de lokale rollemodeller i projekterne positiv og aktiv udvikling i grupper af unge og svage borgere. En projektleder oplever blandt andet ofte at blive stoppet på gaden af børn, der synes han er sej, fordi han udgiver et lokalt blad.

En vigtig pointe, som flere projektledere og -deltagere fremhævede, er, at når man bliver involveret og "når man selv har gjort det, får man ejerskab", og, at de netop har fået denne følelse, både i forhold til Urbanprogrammet og de Urbanprojekter de har deltaget i.

Anbefalinger fra borgere og andre aktører

Borgere med kendskab til Urbanprogrammet eller de specifikke projekter gav i telefoninterviews en række forslag til, hvordan flere beboere i området kan motiveres til at deltage i Urbanprogrammets projekter. Som det fremgår af nedenstående tabel, er det mest forekommende forslag information/reklame om programmets projekter.

Tabel 32: Har du forslag til, hvordan man kunne få flere beboere i området til at deltage i Urbanprogrammets projekter?

Kategori	Antal	Procent indenfor kategorien	Procent i alt
Information/reklame	25	45 %	4 %
Tilbud målrettet beboere med anden etnisk baggrund	3	5 %	1 %
Tilbud målrettet beboere med dansk herkomst	3	5 %	1 %
Tilbud målrettet andre specifikke grupper	6	11 %	1 %
Projektets organisering	11	20 %	2 %
Andet	8	14 %	1 %
Total	56	100 %	10 %

Informationen bør, ifølge et repræsentativt udsnit af borgerne, ske via forskellige (nyheds)medier, pjecer, møder og debatter. Herudover bør informationen foregå på flere sprog, ligesom der efterlyses ansigter på projekterne samt rollemodeller i informationen. Borgernes anbefalinger og forslag kan ses i bilag 1, tabel 2.

Borgere der *ikke* havde kendskab til Urbanprogrammet kom også med forslag til, hvordan der blandt områdets beboere kan opnås større deltagelse i fælles aktiviteter. Her er det jf. nedenstående tabel 33 også information/reklame, som efterlyses blandt de adspurgte.

Tabel 33: Har du forslag til, hvordan man kunne få flere beboere i området til at deltage i fælles aktiviteter?

Kategori	Antal	Procent indenfor kategorien	Procent i alt
Information/reklame	40	34 %	7 %
Aktiviteter/arrangementer	29	25 %	5 %
Beboersammensætning/kontakt	15	13 %	3 %
Projektets organisering	6	5 %	1 %
Tilbud målrettet specifikke grupper	15	13 %	3 %
Andet	11	9 %	2 %
Total	116	100 %	21 %

Også her lægger borgerne vægt på, at informationen bør være på flere sprog for at nå ud til alle borgere. Ligesom flere anbefaler at bruge personlige kontakter til at informere om projekter. Alle anbefalinger og forslag fra borgerne kan ses i appendiks tabel 4.

Absolut flest projektdeltagere er med via personlig kontakt

Rollemodeller som fortalere for projekter var noget, de fleste dybdeinterviewede projektledere og udvalgte borgere anbefalede til øget inddragelse af borgere. Disse rollemodeller skal udbrede kendskabet til projekterne gennem "personlig kontakt og mund-til-mund-metode". De allerfleste interviewede projektledere og deltagere er selv kommet med i projekterne og programmet via personlige kontakter.

Derudover anbefaler flere borgere og projektledere, at borgerne selv skal høres om, hvilke initiativer og projekter der bør startes. "Spørg de unge frem for kloge hoveder", udtrykte en ung borger det, mens en projektleder sagde: "Lyt til borgerne og de unge. Find det, der har størst interesse for blandt folk, og lav projekt derudfra".

De udvalgte dybdeinterviewede projektledere og involverede borgere gav endvidere deres anbefalinger til, hvordan man kan indbyde borgerne til selv at tage flere initiativer, og dermed opnå større grad af empowerment i udviklingen af området. Deres anbefalinger er meget klare og består af to overordnede forslag.

For det første er det nødvendigt at hjælpe lokale initiativtagere med at føre ideerne gennem alle procedurer og ud i livet. En udtrykte det på denne måde: "Mange borgere kommer med gode ideer, men kan ikke forstå alle de regler". En anden havde et konkret forslag om at afsætte en pulje til personlige initiativer af mindre økonomisk størrelsesorden, hvor der skulle være 100 % støtte.

For det andet er det vigtigt for alle i området at høre om lokales succeser. "Folk skal se, at ideer kommer fra området, og at det bliver en succes". Det vil skabe en fælles positiv tro på, at borgerne selv kan bidrage til områdets udvikling.

Unge i empowerment

Der er en generel positiv holdning til mulighederne og initiativerne for de unge i området og disses fremtid jf. nedenstående.

Tabel 34: Borgernes vurdering af fremtiden for de unge i området

	Helt enig	Delvist enig	Delvist uenig	Helt uenig	Ved ikke	Gennemsnit
Alt i alt sker der flere gode ting for områdets unge nu end for 5 år siden	23 % (117)	24 % (119)	9 % (47)	12 % (62)	31 % (157)	0,36
Alt i alt tegner fremtiden for områdets unge sig lysere nu end for 5 år siden	18 % (90)	26 % (129)	11 % (53)	15 % (74)	31 % (156)	0,15
Alt i alt har områdets unge flere muligheder nu end for 5 år siden	22 % (112)	26 % (133)	8 % (41)	10 % (52)	33 % (164)	0,36

Note: Gennemsnit er beregnet ved at tildele svaret 'Helt enig' værdien 2, svaret 'delvist enig' værdien 1, svaret 'Delvist uenig' værdien -1, 'Helt uenig' værdien -2 og endeligt svaret 'Ved ikke' værdien 0.

Det er især danskerne i området, der mener, at der sker flere gode ting for de unge nu end tidligere. Flygtninge og indvandrere har ikke helt så positiv en opfattelse af forholdene for de unge i området. Dette fremgår blandt andet af nedenstående tabel 35.

I de åbne interview med unge projektledere og unge udvalgte borgere var følelsen af inddragelse i såvel programmet som projekterne udbredt. En ung pige berettede i interview, at de selv kommer med idéer, som lederne i projektet hjælper dem med at gennemføre på en sådan måde, at de selv er med i alle processer af planlægning og gennemførelse.

De fleste unge projektledere og deltagere har gennem inddragelse i projektet fået en idé til fremtidig beskæftigelse. En deltager og tidligere kriminel beskrev det sådan: "Jeg kan fortælle andre unge, at der er håb derude, selv om man har lavet en masse kriminalitet og ikke har nogen uddannelse". Det baserede han på egne erfaringer og ønskede i fremtiden at hjælpe andre unge til at komme ud af misbrug og kriminalitet. En anden var begyndt på pædagogseminariet; han fandt ud af, gennem projektet, at han gerne vil arbejde med etniske børn.

Andre unge har opnået en personlig udvikling i form af erkendelser af, at "det er godt at hjælpe mennesker, der har brug for dig", "lært ansvar" og "er bedre rustet til at opsøge kontakter".

Tabel 35: Borgernes vurdering af fremtiden for de unge i området. Gennemsnit for forskellige grupper

	Alt i alt sker der flere gode ting for områdets unge nu end for 5 år siden	Alt i alt tegner områdets fremtid sig lysere nu, end for 5 år siden	Alt i alt har områdets unge flere muligheder nu end for 5 år siden
Uddannelse			
Ingen uddannelse, sprogkurser o.lign eller folkeskole	0,19	0,19	0,44
Erhvervsuddannelse	0,37	0,22	0,39
Gymnasieniveau, kort, mellem eller lang videregående	0,48	0,22	0,41
Baggrund			
Flygtning/indvandrere	0,27	0,18	0,39
Dansker	0,45	0,25	0,45
Alder			
18 - 34 år	0,34	0,22	0,33
35 - 55 år	0,39	0,17	0,45
56 år og derover	0,37	0,23	0,55
Børn			
Hjemmeboende børn	0,34	0,15	0,39
Ingen hjemmeboende børn	0,38	0,27	0,45
Total	0,36	0,22	0,42

Note: Gennemsnit er beregnet ved at tildele svaret 'Helt enig' værdien 2, svaret 'Delvist enig' værdien 1, svaret 'Delvist uenig' værdien -1, 'Helt uenig' værdien -2 og endeligt svaret 'Ved ikke' værdien 0.

Mere konkret har de unge også opnået færdigheder som "lært at skrive artikler", "ved hvordan jeg starter et projekt op" og "har siddet i en bestyrelse".

Af mere kollektiv karakter har de unge angiveligt også fået meget ud af deltagelsen. For det første oplever mange, at blive fremhævet som positive

rollemodeller for andre unge. Blandt andet har én været ude på områdets skoler for at fortælle om sin uddannelse og jobmuligheder.

For det andet har mange af de unge oplevet at få et socialt netværk af andre unge, der har samme interesser som dem. En ung deltager på et musikprojekt er kommet i et band, der arbejder på at udgive en cd og en musikvideo dertil.

Fælles for de interviewede unge projektledere og projektdeltagere er, at de alle gennem projektet har bevist, at de kan noget, der er nyttigt for andre i området.

Delkonklusion

Borgerindflydelsen synes at være styrket, og det forekommer desuden rimeligt at konkludere, at Urbanprogrammets sekretariat og Århus Kommune har haft held til at dreje opmærksomheden i retning af, at programmet ikke er for Århus Kommune, men for kommunens borgere i området.

Borgerindflydelsen har også fundet et positivt udtryk i flere deltagere i områdets aktiviteter og initiativer. Den lokale indflydelse synes også at finde udtryk i empowerment og hermed en tiltagende tendens, blandt ikke mindst områdets unge, til, at tage scenen og ansvaret for eget liv.

